

Tema 3 - Recursivitat

[Avançat]

- Sessió 10 -

ED

Algorismes recursius [Recordatori]

Tota funció recursiva està ben definida si es basa en una **definició recursiva** del problema i contempla les dues possibilitats d'execució:

- **Cas bàsic:** Base de la recursivitat, retorna una solució de forma directa i sense tornar-se a cridar a si mateixa.
- **Cas general (recursiu):** Crida recursiva, retornarà la solució després de tornar-se a cridar a si mateixa amb nous valors dels paràmetres d'entrada que simplificaran el problema inicial apropant-se a la solució.

Anem ara a veure com processar estructures de dades de forma recursiva

Algorismes recursius: Llista de Nodes

- Partim d'una simple llista de Nodes:

```
class LlistaN:
```



```
def __init__(self, l):
    self._first = None
    self._last = None
    self._size = 0
    self._op = 0
    if type(l) == list:
        for n in l:
            self.add_last(n)

@property
def last(self):
    return self._last

@property
def first(self):
    return self._first
```

```
class _Node:
    __slots__ = '_valor' , '_seg'
    def __init__(self, valor, seg=None):
        self._valor = valor
        self._seg = seg
    @property
    def seg(self):
        return self._seg
    @property
    def valor(self):
        return self._valor
    def __str__(self):
        return str(self._valor)
```

Exercici 1: Cercar un element dins una llista

Implementeu una funció **recursiva** per **cercar un element** dins una **llista no ordenada**, tal que donada la llista i un valor concret llavors retorni *True* si aquell element existeix dins la llista, i *False* en cas contrari.

Aquesta funció haurà de tenir la següent signatura:

cerca(llista, x)

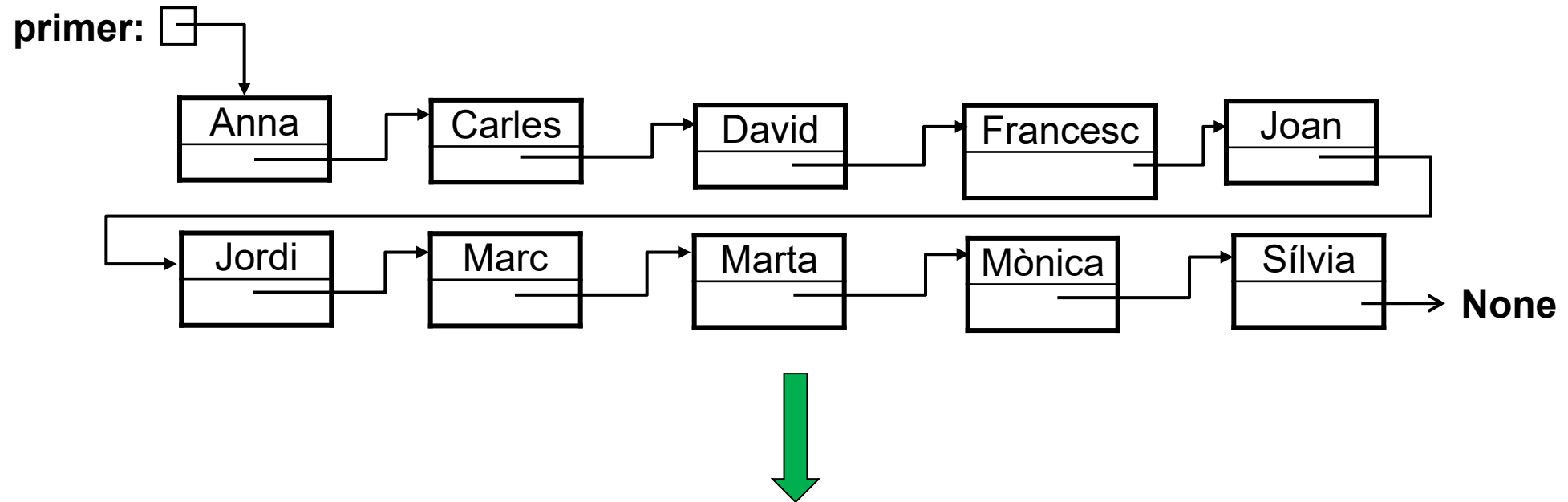
Exemple d'execució:

```
l = LlistaN.LlistaN([ 3, 2, 1, 6, 5, 4, 9, 8, 7, 10 ])
cerca(l,3)    → True
cerca(l,12)   → False
```

NOTA: Penseu que pot ser utilitzar una funció auxiliar a la que realment implementa la recursivitat us podria ajudar, tal i com ja hem fet en exemples anteriors.

Exercici 2: Cadena inversa del contingut d'una llista

Dissenyar un algorisme **recursiu** tal que donada una llista, retorni un string amb el contingut de **la llista** però en **ordre invers**:

“Sílvia, Mònica, Marta, Marc, Jordi, Joan, Francesc, David, Carles, Anna”

Exercici 2: Cadena inversa del contingut d'una llista

Es pot fer el mateix sense recursivitat? Com?

```
def printInversRec(self,nodeAct):  
    ...
```

```
def printInvers(self):  
    ...
```

```
lNoms=[ "Anna", "Carles", "David", "Francesc", "Joan", "Jordi",  
        "Marc", "Marta", "Mònica", "Sílvia"]  
Resultat = lNoms.printInvers()
```

Recursivitat doble: Sèrie de Fibonacci

La Sèrie de Fibonacci és: **1,1,2,3,5,8,13,...**

- Definició bàsica: Cada element és la suma dels dos elements anteriors
- Definició formal: $a_0 = 1$
 $a_1 = 1$
 $a_n = a_{n-1} + a_{n-2}$
- Definició recursiva:
 - **Cas bàsic:** $n = 0 \rightarrow \text{Fibonacci}(0) = 1$
 $n = 1 \rightarrow \text{Fibonacci}(1) = 1$
 - **Cas general:** $n > 1 \rightarrow \text{Fibonacci}(n) = \text{Fibonacci}(n-1) + \text{Fibonacci}(n-2)$

Recursivitat doble: Sèrie de Fibonacci

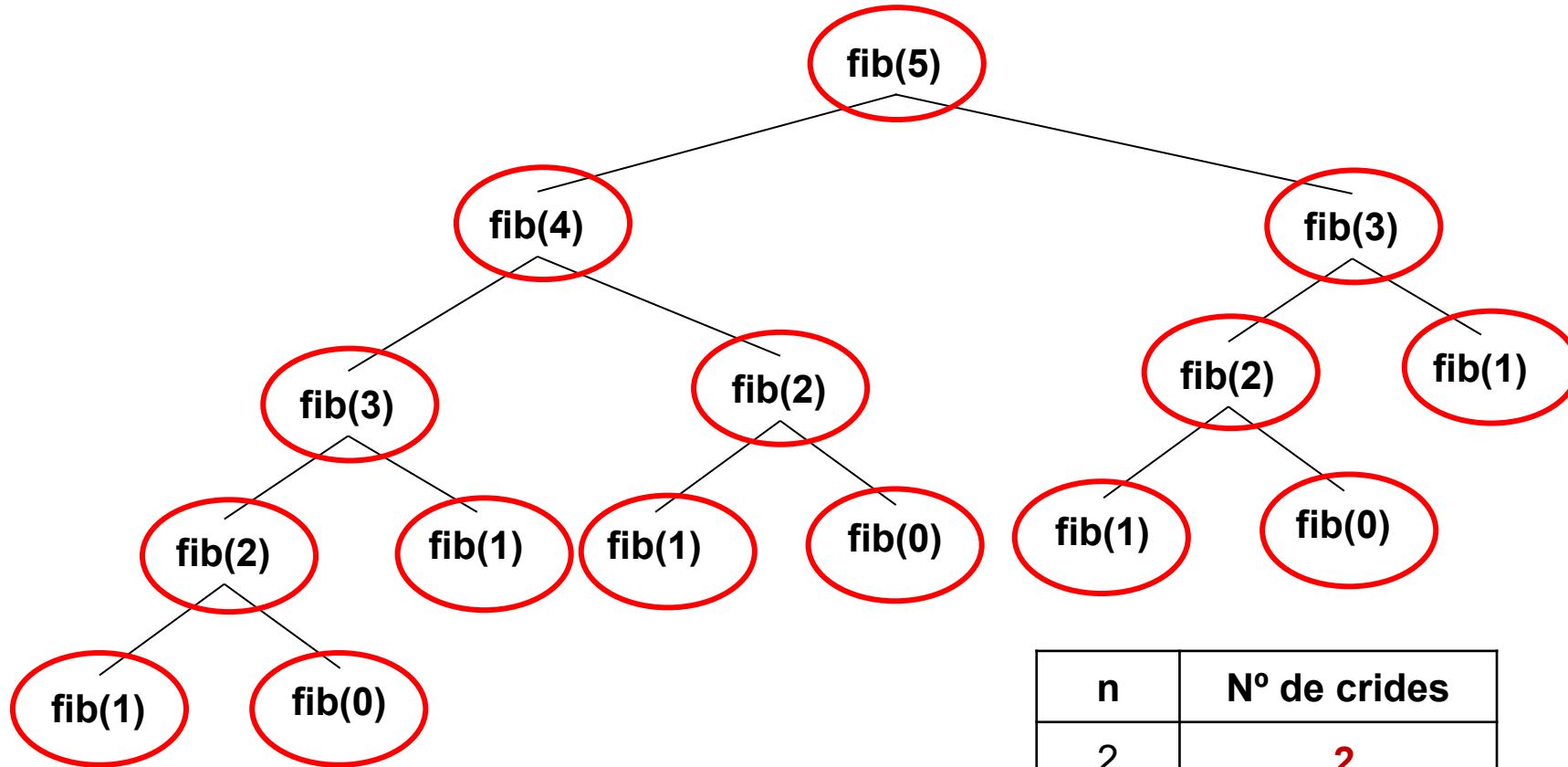
La Sèrie de Fibonacci és: **1,1,2,3,5,8,13,...**

- Definició bàsica: Cada element és la suma dels dos elements anteriors

```
def fibonacci(int n):  
    if ((n == 0) or (n == 1)):          # Cas bàsic  
        return 1  
    return fibonacci(n-1) + fibonacci(n-2) # Cas general
```


Recursivitat doble: Anàlisi d'algorismes recursius

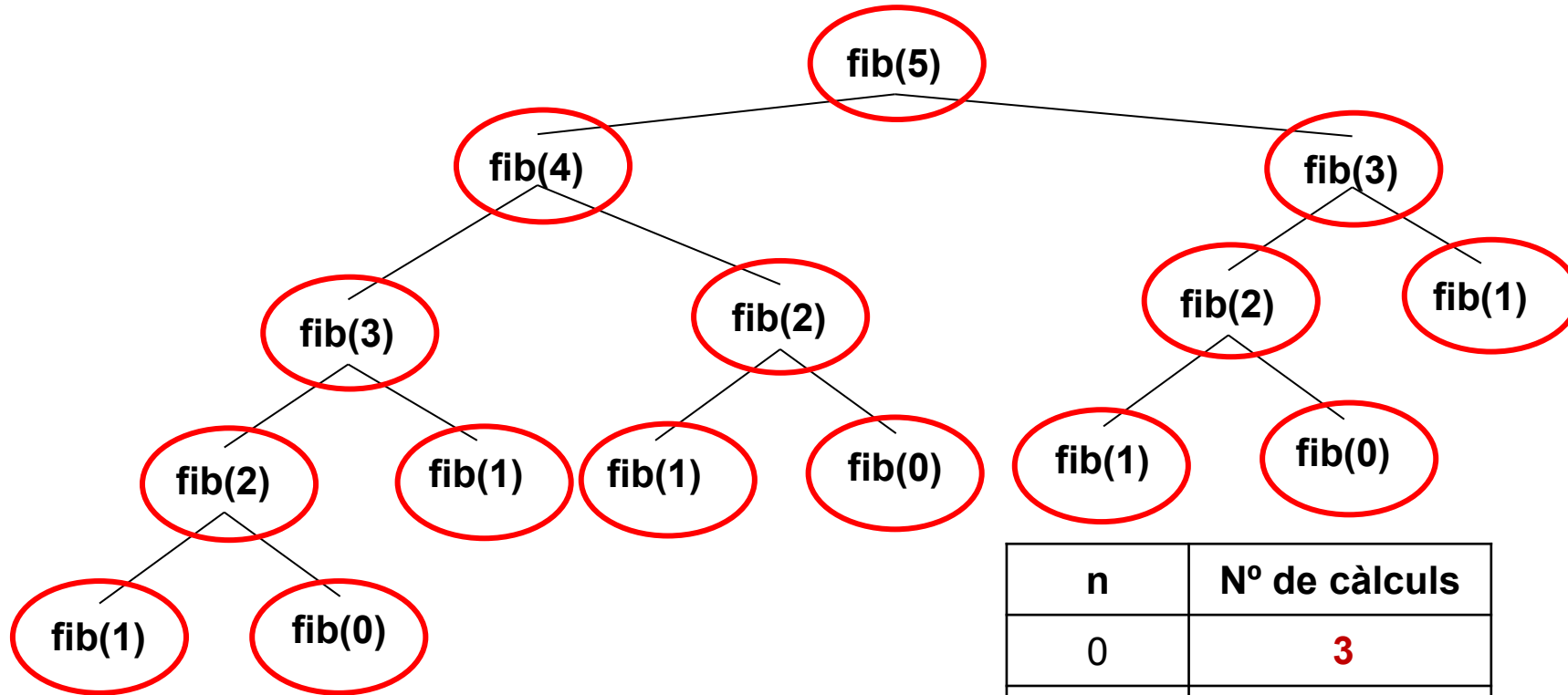
Quantes crides es fan per calcular $\text{fibonacci}(n)$?

n	Nº de crides
2	2
3	4
4	8
5	14

Recursivitat doble: Anàlisi d'algorismes recursius

I quants càlculs repetits s'estan fent per calcular $\text{fibonacci}(n)$?

n	Nº de càlculs
0	3
1	5
2	3
3	2
4	1
5	1

Recursivitat doble: Sèrie de Fibonacci en versió iterativa

Aquí tenim una implementació **iterativa** equivalent:

```
def fibonacciIter(n):  
  
    fib = 1  
    valorAnt = 0  
    while (n>0):  
  
        valorAct = fib          /* valorAct = fib(n-1) */  
        fib = fib + valorAnt  
        valorAnt = valorAct     /* valorAnt = fib(n-2) */  
        n = n-1  
  
    return fib
```

n	Nº repeticions del bucle
2	2
3	3
4	4
5	5
...	...
50	50

Anàlisi d'algorismes recursius

- Quantes repeticions del bucle es fan per calcular `fibonacci(n)` a la versió iterativa?
 - N° repeticions → $O(n)$
- Quantes crides es fan per calcular `fibonacci(n)` a la versió recursiva?
 - N° repeticions → $O(2^n)$
- Comparació versió recursiva vs. iterativa:
 - Versió **recursiva més clara**
 - Versió **iterativa més eficient**, moltes menys repeticions del bucle que amb crides recursives (especialment amb una 'n' gran)

n	Nº de crides recursives	Nº repeticions del bucle
2	2	2
3	4	3
4	8	4
5	14	5
...
50	$\approx 2 \times 10^{10}$	50

Anàlisi d'algorismes recursius

- Factorial(n): versió recursiva vs. iterativa
 - n repeticions versió iterativa → **O(n)**
 - n crides recursives → **O(n)**

```
def fact(n):  
    if ((n == 0) or (n == 1)):  
        # Cas bàsic */  
        return 1  
    # Cas general */  
    return n*fact(n-1)
```

```
def factIter(n):  
    fac = 1  
    while (n > 0):  
        fac = fac * n  
        n = n-1  
    return fac
```

- Comparació versió recursiva vs. iterativa:
 - Mateix número de crides/repeticions
 - Versió iterativa més eficient, cost més gran (en temps i memòria) d'una crida recursiva respecte a una repetició de bucle.

n	Nº de crides recursives	Nº repeticions del bucle
2	2	2
3	3	3
4	4	4
5	5	5
...
50	50	50

Algorismes recursius: Cerca dins una taula

Mirem ara com aplicar la recursivitat a la cerca dins taules (vectors).

En general existeixen dos casos diferents:

1. La taula **no** està **ordenada**

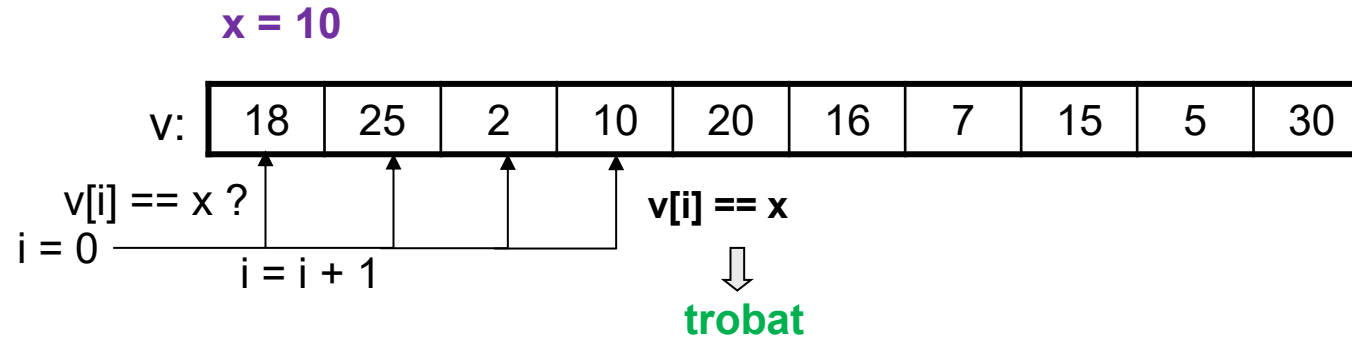
- S'ha de fer una **cerca seqüencial**

2. La taula **sí** està **ordenada**

- Es pot fer una **cerca binària**

Cerca 1: La taula no està ordenada

Cerca seqüencial:

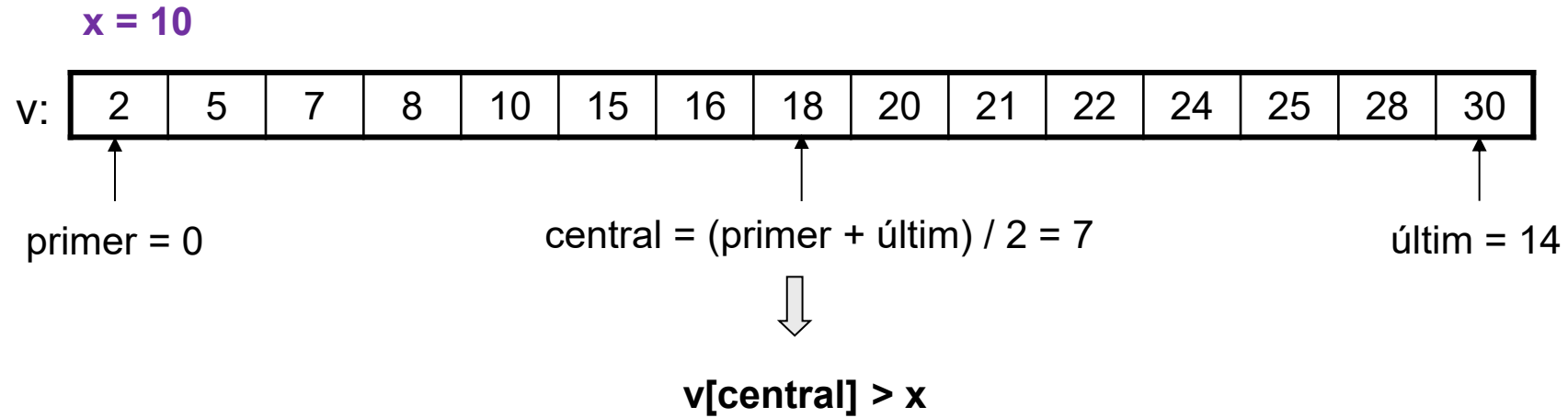
```
def cercaSeqüencial(v, x):  
    i = 0  
    while (i < MAX):  
        if (v[i] == x):  
            return True  
  
        i = i+1  
    return False
```

Cerca 2: La taula està ordenada – Cerca binària

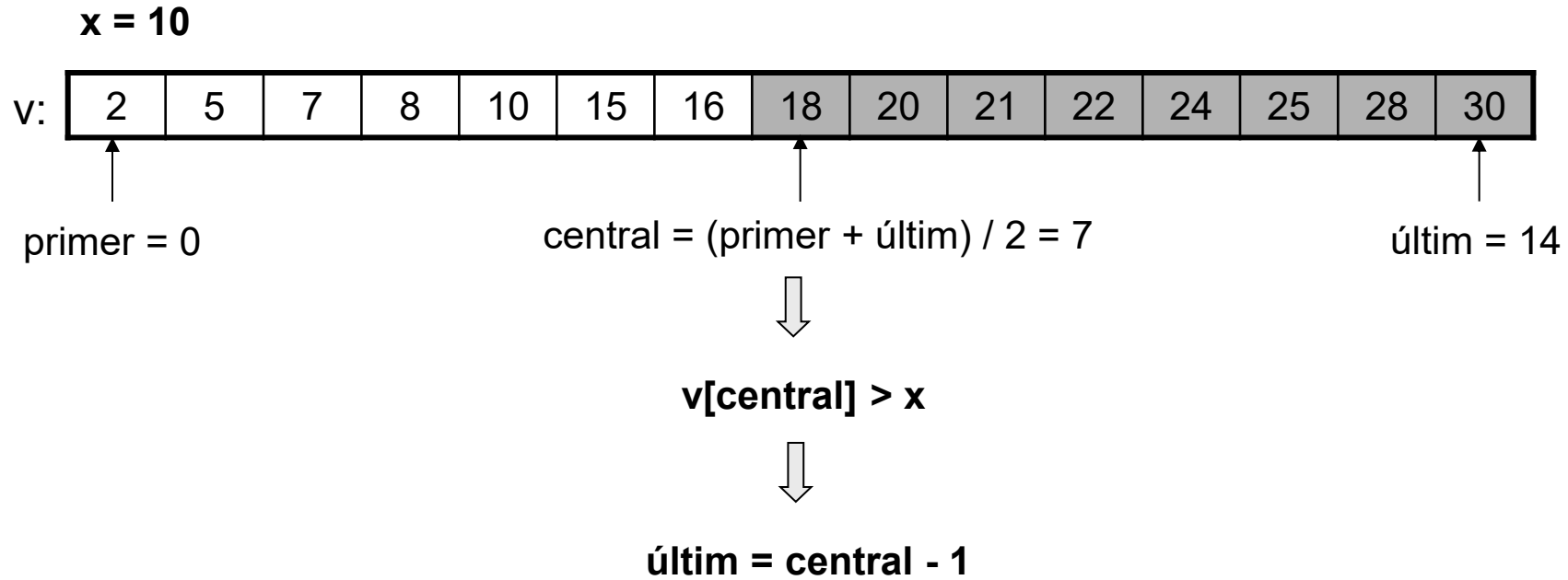
Cerca dins una taula ordenada:

- Si la taula està **ordenada**, llavors com podria ajudar la **recursivitat** a trobar un esquema de solució **molt més eficient**?
- Doncs fent servir un algorisme (recursiu) de **cerca binària**:
 - Aquest algorisme segueix l'esquema ***“Dividir i Vèncer”***:
 - Dividir el problema a resoldre en dues meitats;
 - I aplicar la solució recursivament a una o a les dues meitats.

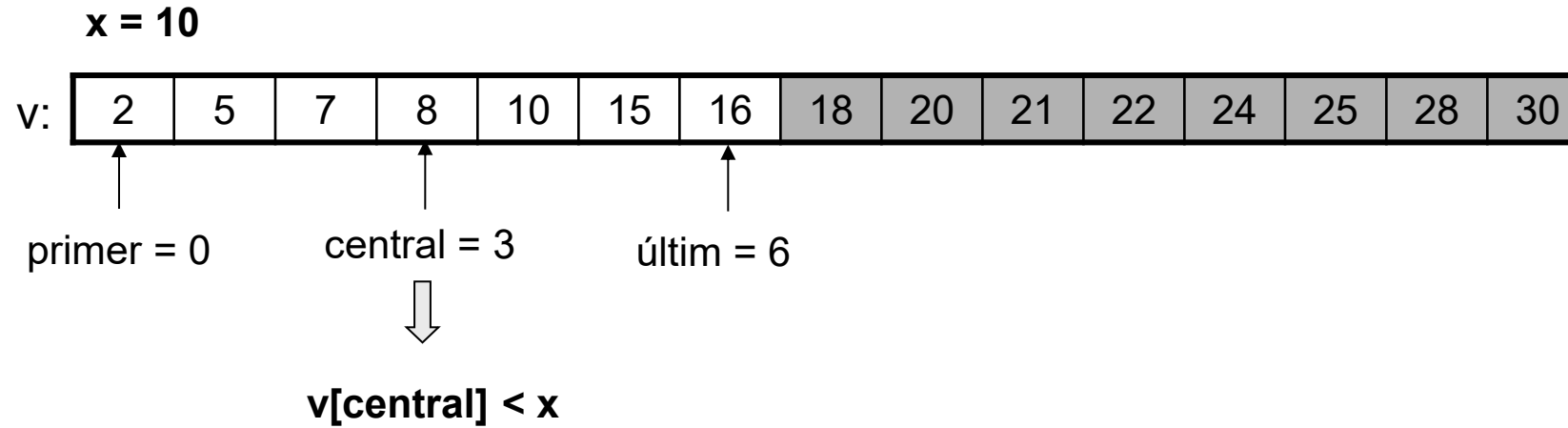
Cerca 2: La taula està ordenada – Cerca binària

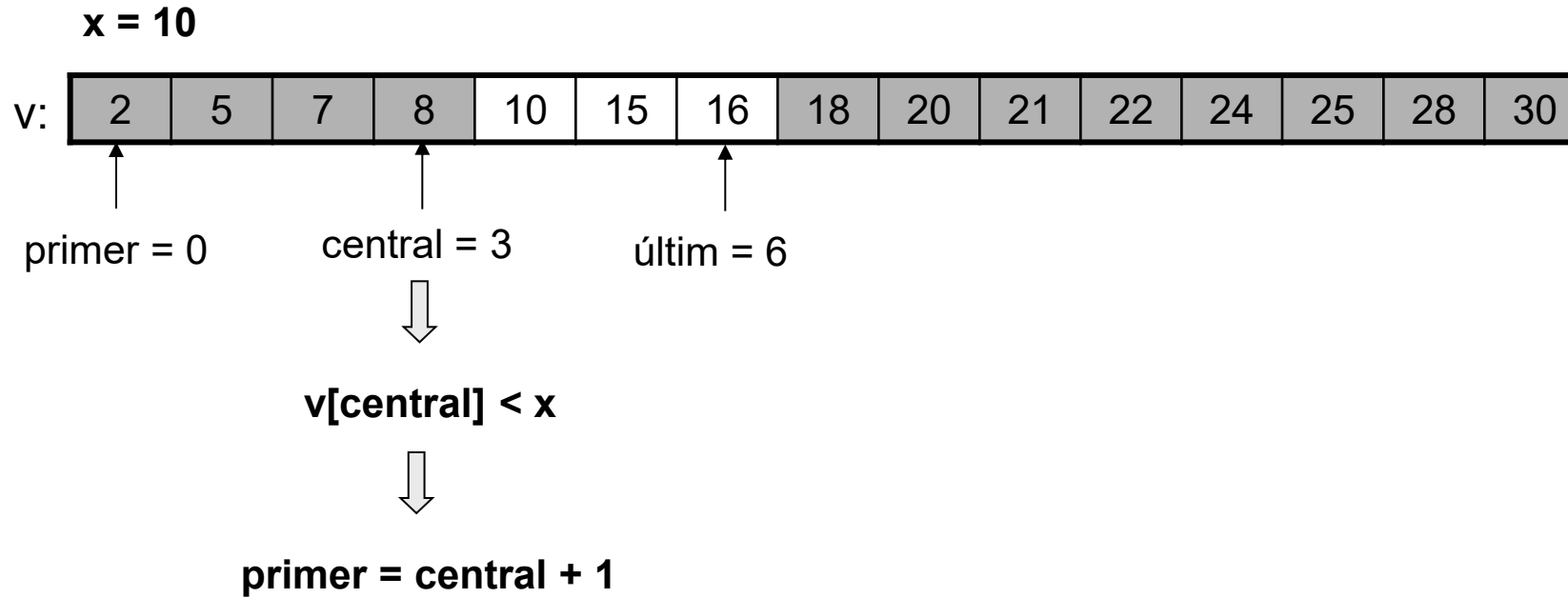
Cerca 2: La taula està ordenada – Cerca binària

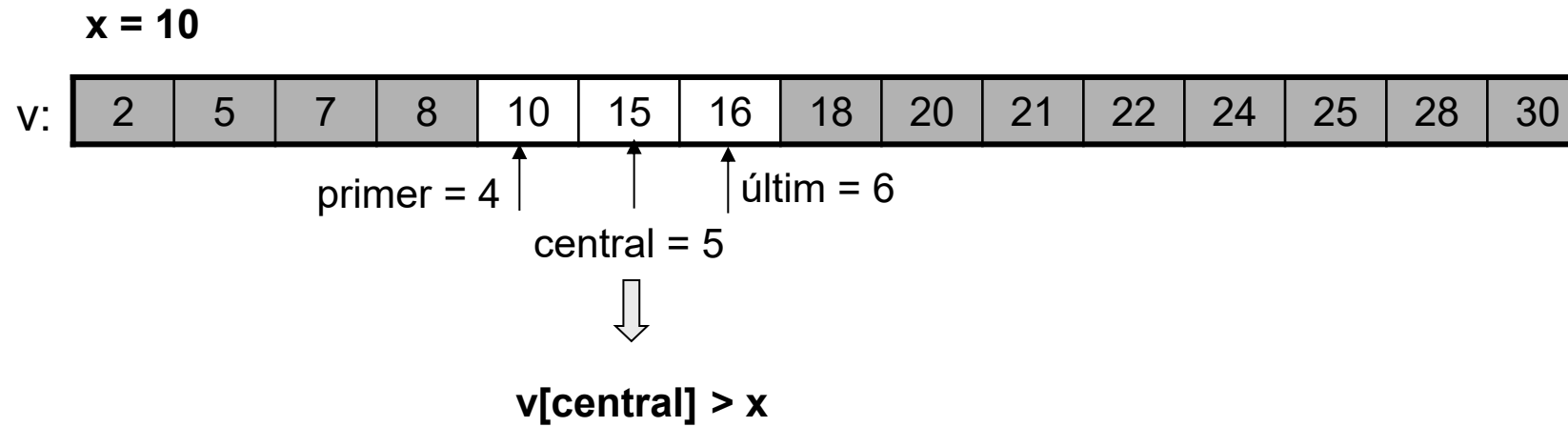
Cerca 2: La taula està ordenada – Cerca binària

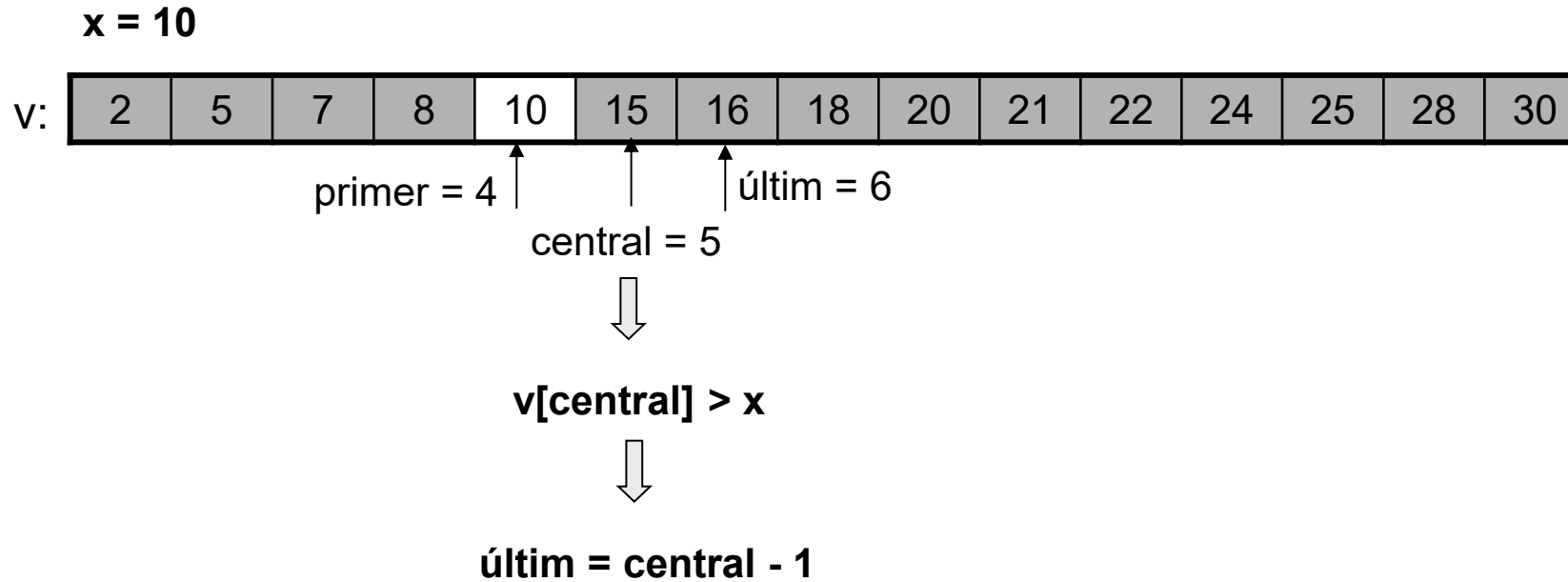
Cerca 2: La taula està ordenada – Cerca binària

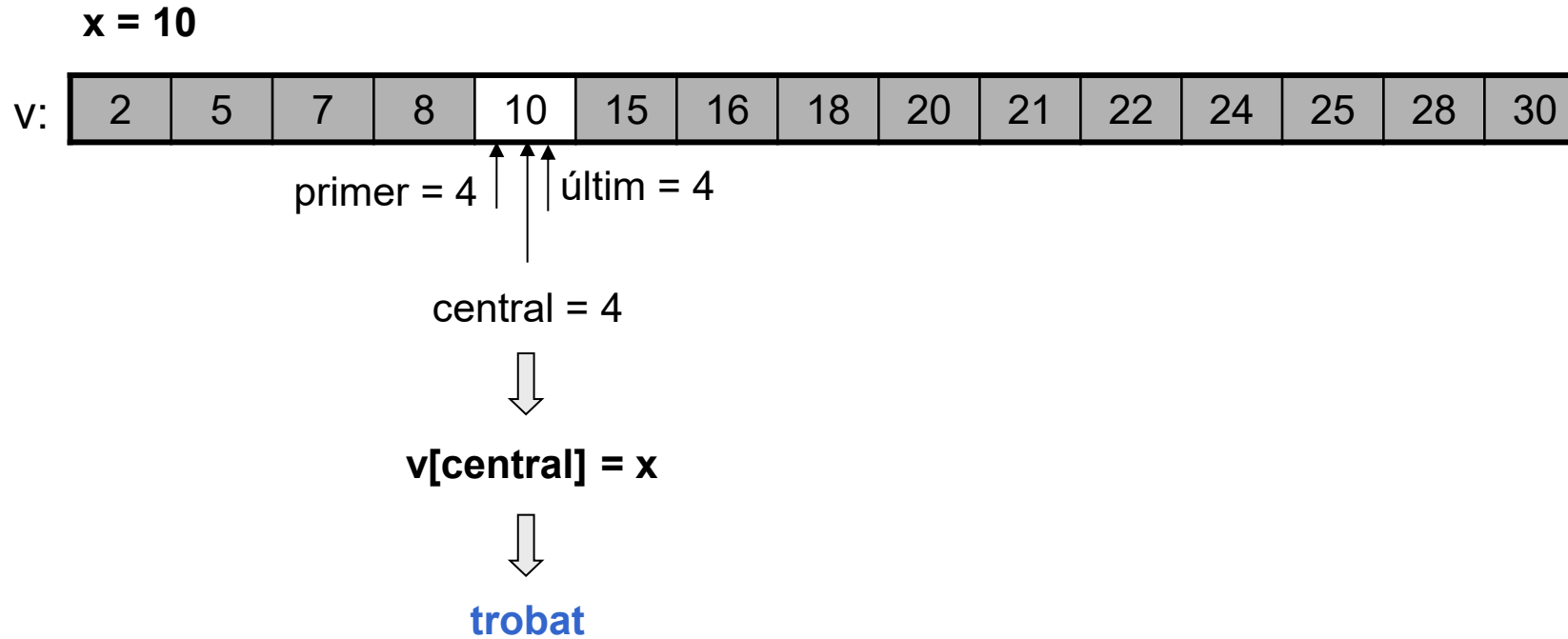
Cerca 2: La taula està ordenada – Cerca binària

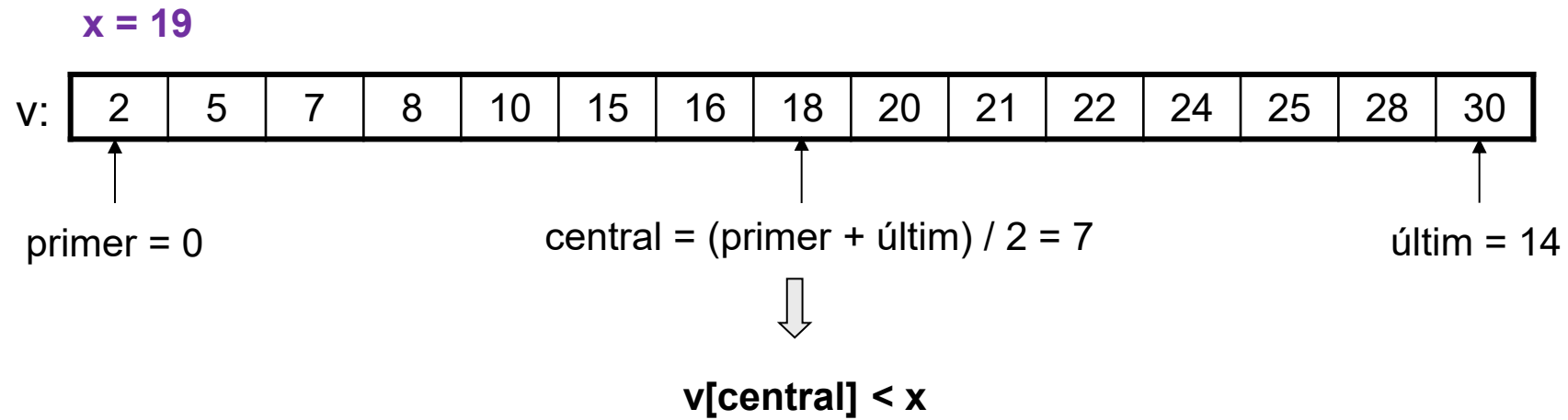
Cerca 2: La taula està ordenada – Cerca binària

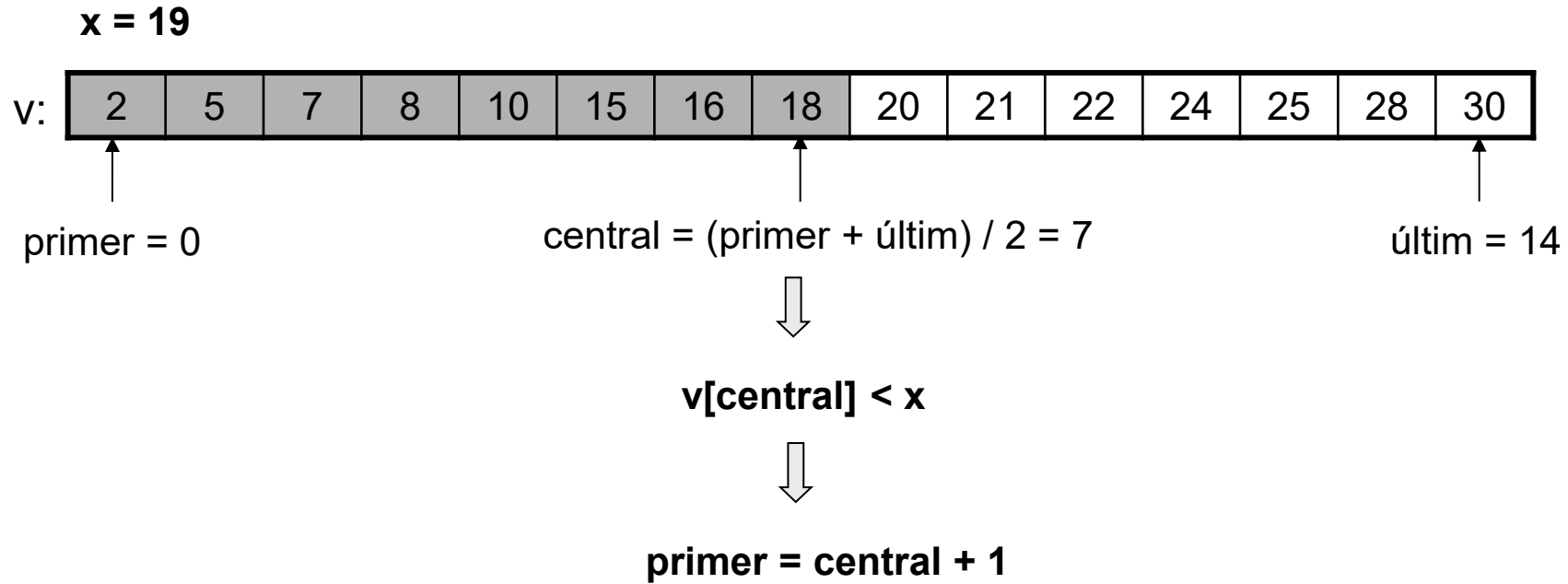
Cerca 2: La taula està ordenada – Cerca binària

Cerca 2: La taula està ordenada – Cerca binària

Cerca 2: La taula està ordenada – Cerca binària

Cerca 2: La taula està ordenada – Cerca binària

x = 19

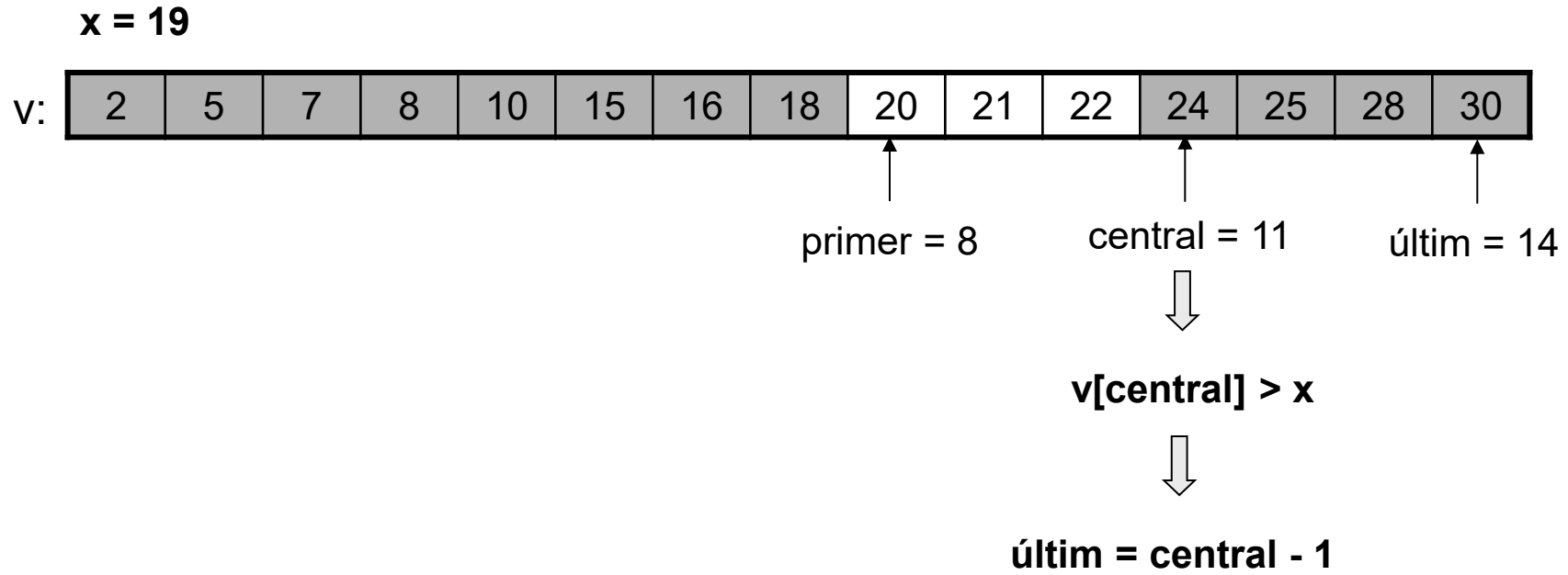
v:

2	5	7	8	10	15	16	18	20	21	22	24	25	28	30
---	---	---	---	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----

↑ ↑ ↑
primer = 8 central = 11 último = 14

\downarrow
 $v[\text{central}] > x$

Cerca 2: La taula està ordenada – Cerca binària

Cerca 2: La taula està ordenada – Cerca binària

x = 19

v:

2	5	7	8	10	15	16	18	20	21	22	24	25	28	30
---	---	---	---	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----

primer = 8 ↑ ↑ ↑ últim = 10
central = 9

v[central] > x

Cerca 2: La taula està ordenada – Cerca binària

x = 19

v:

2	5	7	8	10	15	16	18	20	21	22	24	25	28	30
---	---	---	---	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----

primer = 8 ↑ central = 9 ↑ últim = 10

v[central] > x

últim = central - 1

Cerca 2: La taula està ordenada – Cerca binària

x = 19

v:

2	5	7	8	10	15	16	18	20	21	22	24	25	28	30
---	---	---	---	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----

primer = 8   últim = 8

central = 8

v[central] > x

últim = central - 1

Cerca 2: La taula està ordenada – Cerca binària

x = 19

v:

2	5	7	8	10	15	16	18	20	21	22	24	25	28	30
---	---	---	---	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----

últim = 7 ↑ ↑ primer = 8

últim < primer

no trobat

Exercici 3: Cerca Binària dins taula ordenada

Implementeu l'algorisme de cerca binària.

Imaginem que tenim la llista ordenada `ll` i que volem cercar 'valor' fent la crida:

`Cerca(ll, valor)`

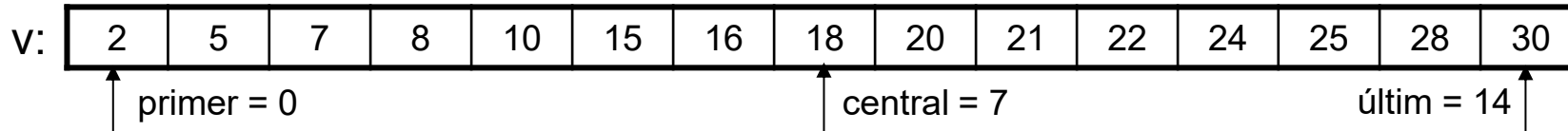
En aquest cas penseu si també teniu que implementar una funció auxiliar a més de la que sigui la recursiva.

Cerca 2: La taula està ordenada – Cerca binària (*exemple 1*)

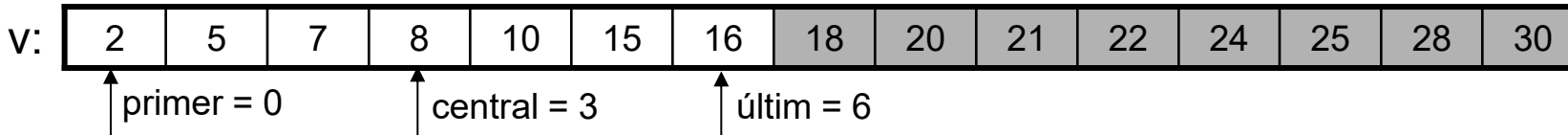
CercaBinaria (v, x, primer, ultim)

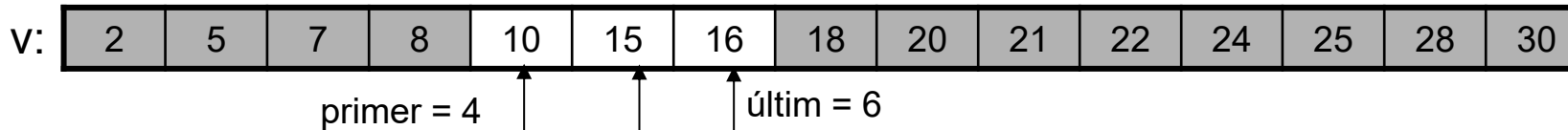
CercaBinaria (v, 10, 0, 14)

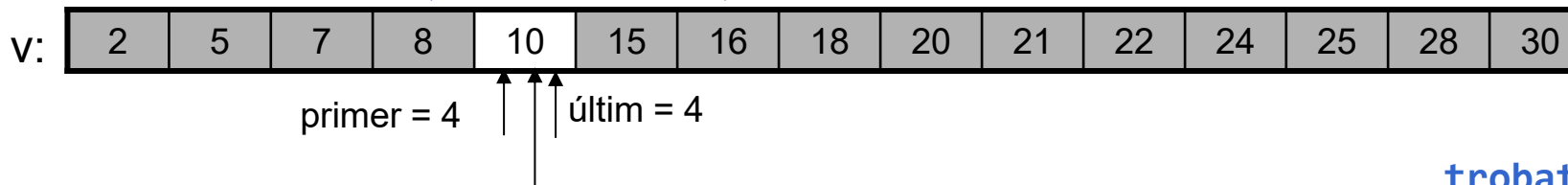
CercaBinaria (v, 10, 0, 6)

CercaBinaria (v, 10, 4, 6)

CercaBinaria (v, 10, 4, 4)

trobat = true

Cerca 2: La taula està ordenada – Cerca binària (*exemple 2*)

CercaBinaria (v, 19, 0, 14)

v:

2	5	7	8	10	15	16	18	20	21	22	24	25	28	30
---	---	---	---	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----

↑ primer = 0 ↑ central = 7 ↑ último = 14

CercaBinaria (v, 19, 8, 14)

v:

2	5	7	8	10	15	16	18	20	21	22	24	25	28	30
---	---	---	---	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----

□

↑ **primer = 8**

↑ **central = 11**

↑ **últim = 14**

CercaBinaria (v, 19, 8, 10)

v:

2	5	7	8	10	15	16	18	20	21	22	24	25	28	30
---	---	---	---	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----

primer = 8 último = 10

CercaBinaria (v, 19, 8, 8)

V:

2	5	7	8	10	15	16	18	20	21	22	24	25	28	30
---	---	---	---	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----

\sqcup primer = 8 último = 8

CercaBinaria (v, 19, 8, 7)

V:

2	5	7	8	10	15	16	18	20	21	22	24	25	28	30
---	---	---	---	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----

últim = 7 primer = 8

primer > ultim

troba

trobat = false

Exercici 3: Cerca Binària dins taula ordenada – Iteratiu

Es pot fer la cerca binària també de forma iterativa?

Si és així, llavors com?

Algorismes recursius: Complexitat – Cerca binària

Anem a calcular el cost de la Cerca Binària per expansió de la recurrència:

cercaBinaria(v, valor, primer, ultim)

```
def cerca(v, x):  
    return cercaBinaria(v, x, 0, len(v)-1)  
  
def cercaBinaria(v, x, primer, ultim):  
    ...
```

$$T(n) = \begin{cases} 1 & \text{si (primer > ultim) \\ & \text{ó (ultim-primer < 0)} \\ & \text{ó (n < 0)} \\ 1 + T(n/2) & \text{si (ultim-primer > 0) ó (n > 0)} \end{cases}$$

$$T(n) = 1 + T(n/2) = 1 + (1 + T(n/2^2)) = 1 + 1 + (1 + T(n/2^3)) = \dots = k + T(n/2^k)$$

Fins que $2^k = n+1$ (cas base)

$$\text{Si } 2^k = n+1 \rightarrow k = \log_2(n+1) \rightarrow T(n) = \log_2(n) + 1 \rightarrow \mathbf{O(\log_2(n))}$$

NOTA: A l'algorisme iteratiu veiem que la mida de la part de vector que s'analitza es va dividint per 2, per tant ens passa igual: $n/2$, $(n/2)^2$, etc. Així que es va repetint el bucle $\log_2(n)$ vegades $\rightarrow \mathbf{O(\log_2(n))}$

Algorismes recursius: Complexitat – Cerca seqüencial vs. binària

En total quantes iteracions executa l'algorisme de cerca binària?

- **Mínim:** 1 (quan x és el primer element central)
- **Màxim:** $\log_2(MAX)$ (quan es fan totes les divisions)
- **Mitjana:** aproximadament $\log_2(MAX)$

Mida vector MAX	Cerca seqüencial MAX	Cerca binària $\log_2(MAX)$
16	16	4
1024	1024	10
1.000.000	1.000.000	20
1.000.000.000	1.000.000.000	30

Algorismes recursius: Ordenació d'un vector

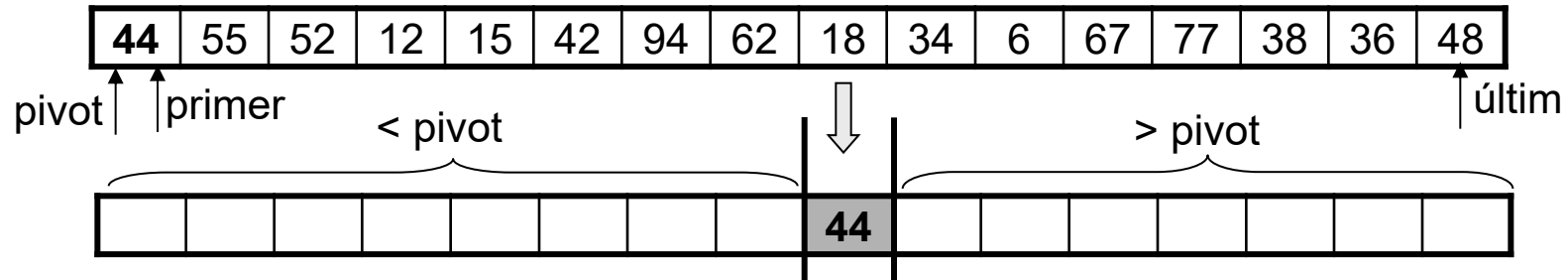
Analitzem ara com ordenar un vector que està desordenat...

Utilitzarem per fer l'ordenació l'algorisme recursiu **Quicksort**

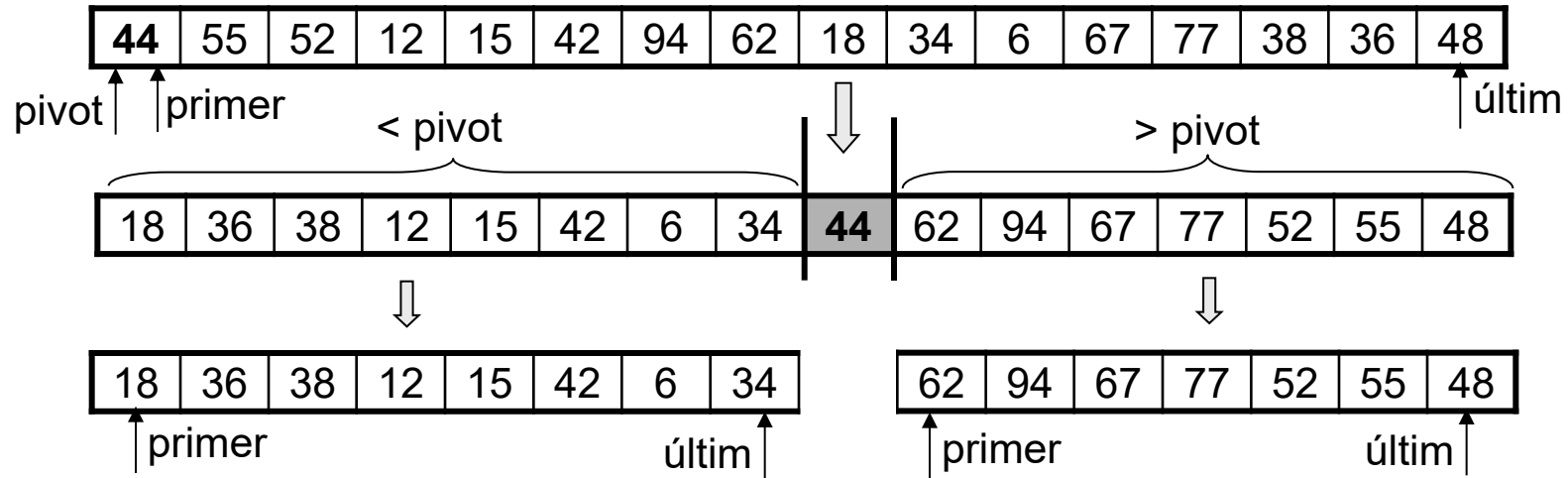
Complexitat del Quicksort:

- Cas pitjor: **$O(n^2)$**
- Cas promig: **$O(n \cdot \log(n))$**

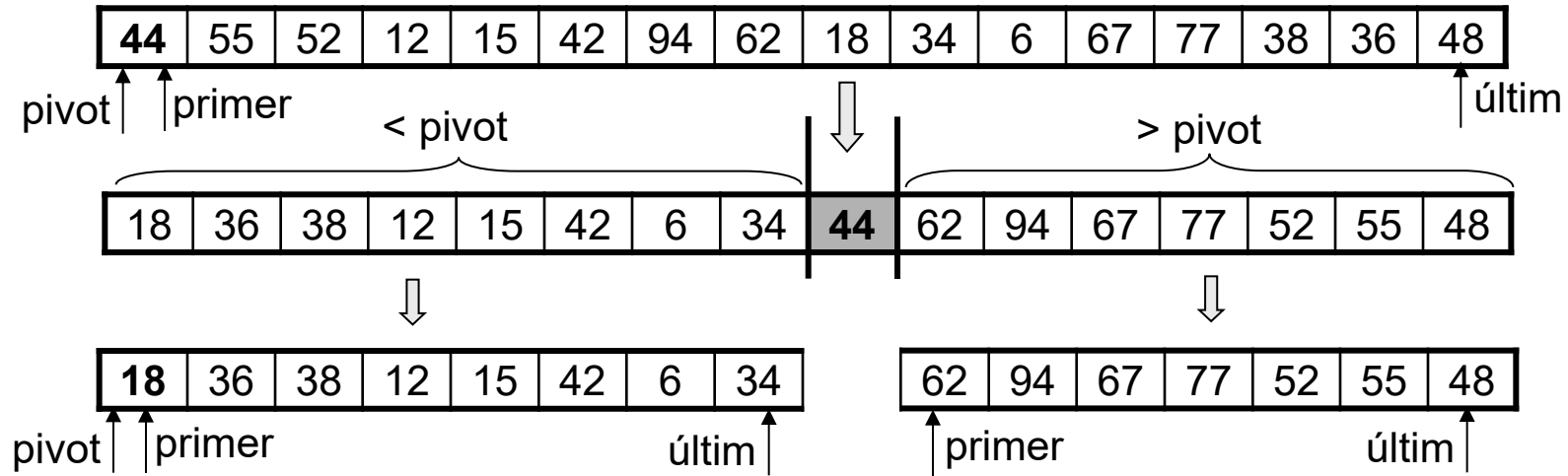
Algorismes recursius: ordenació ràpida – Quicksort

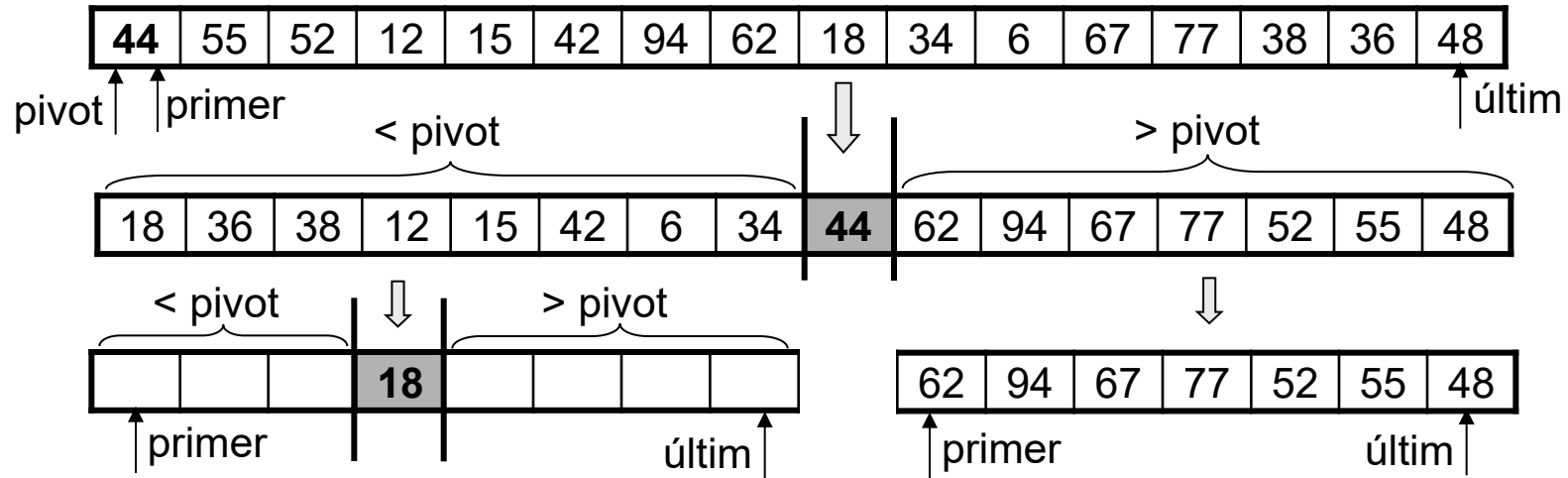
Algorismes recursius: ordenació ràpida – Quicksort

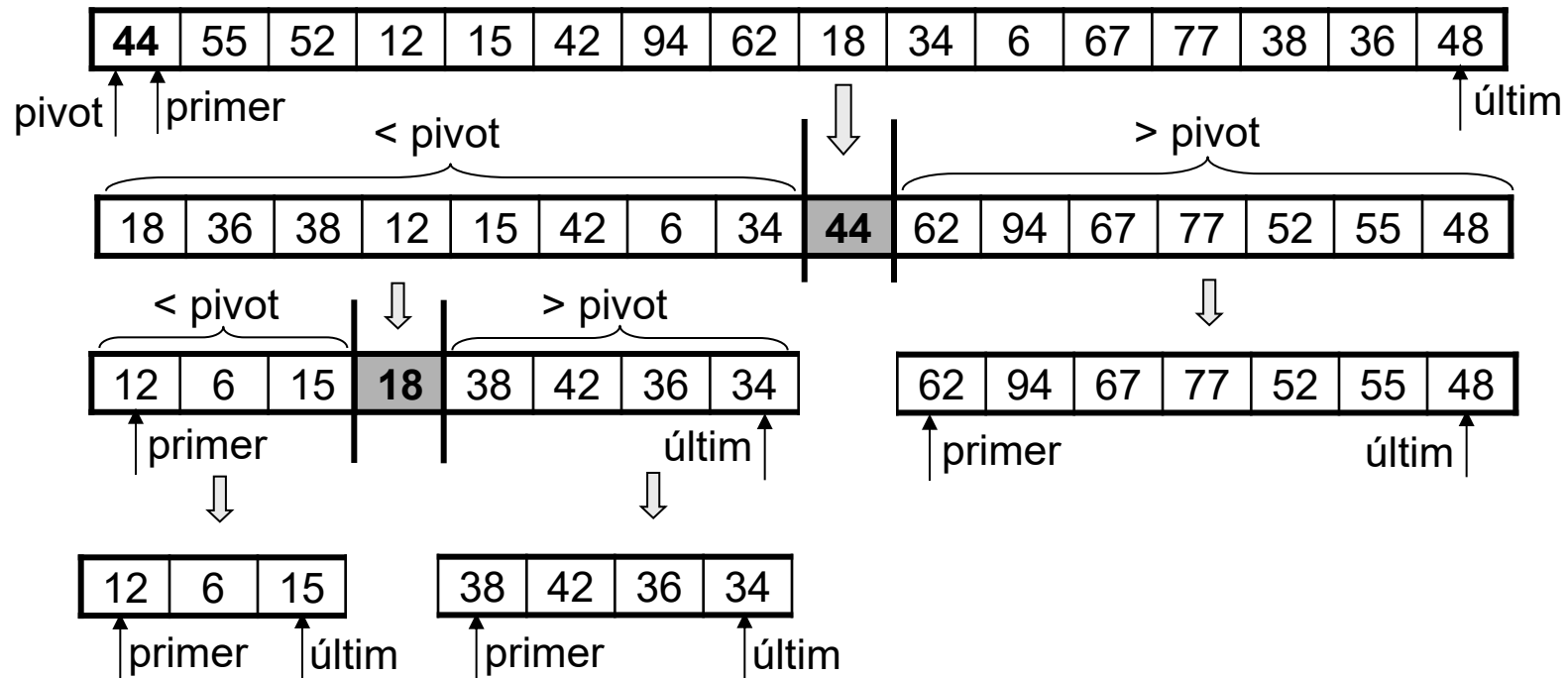
Algorismes recursius: ordenació ràpida – Quicksort

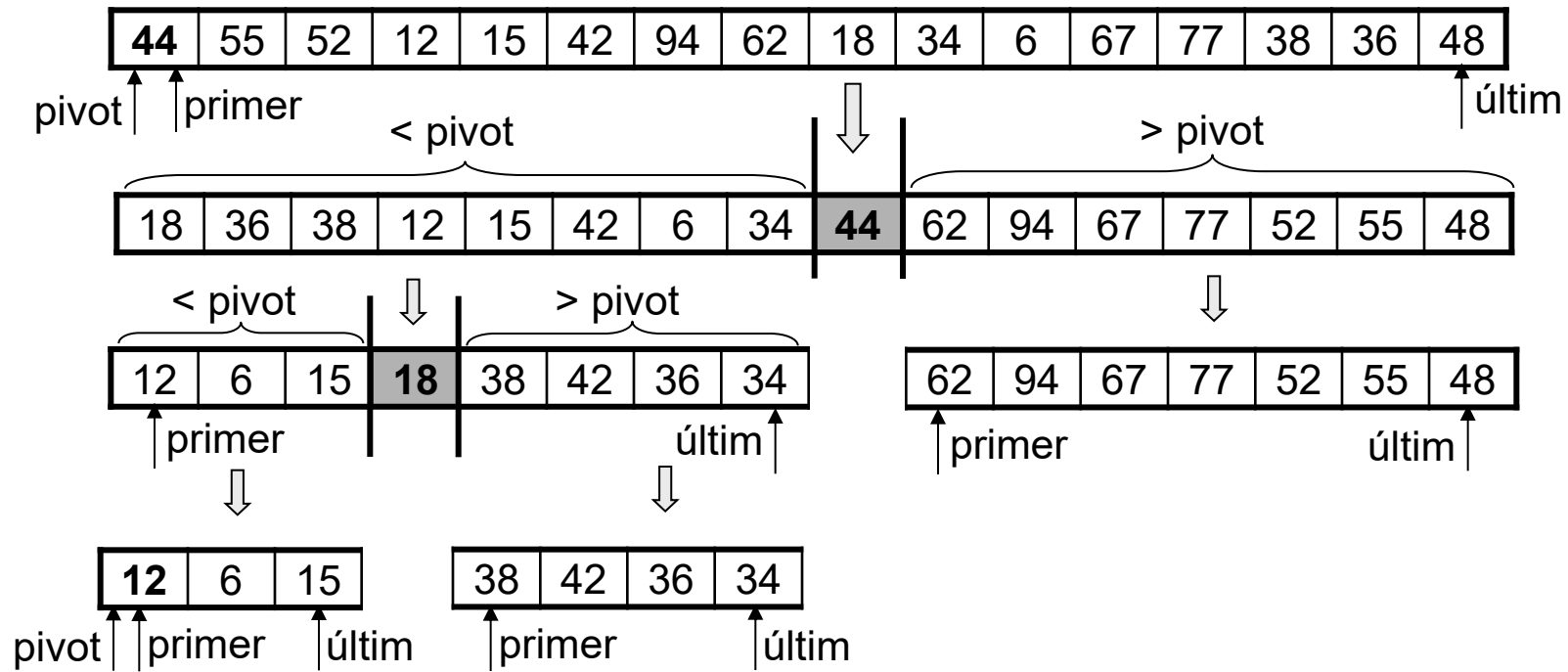
Algorismes recursius: ordenació ràpida – Quicksort

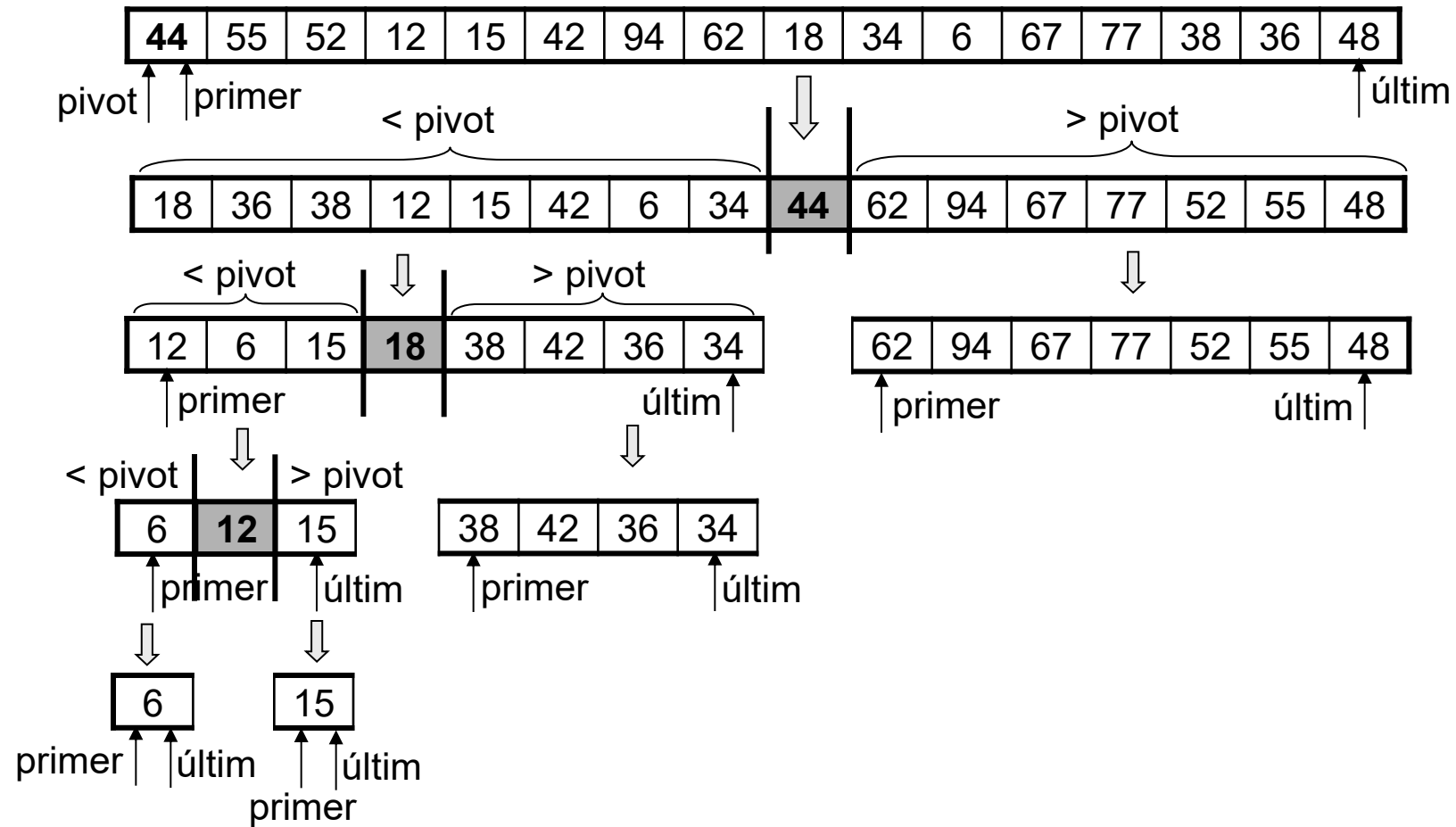
Algorismes recursius: ordenació ràpida – Quicksort

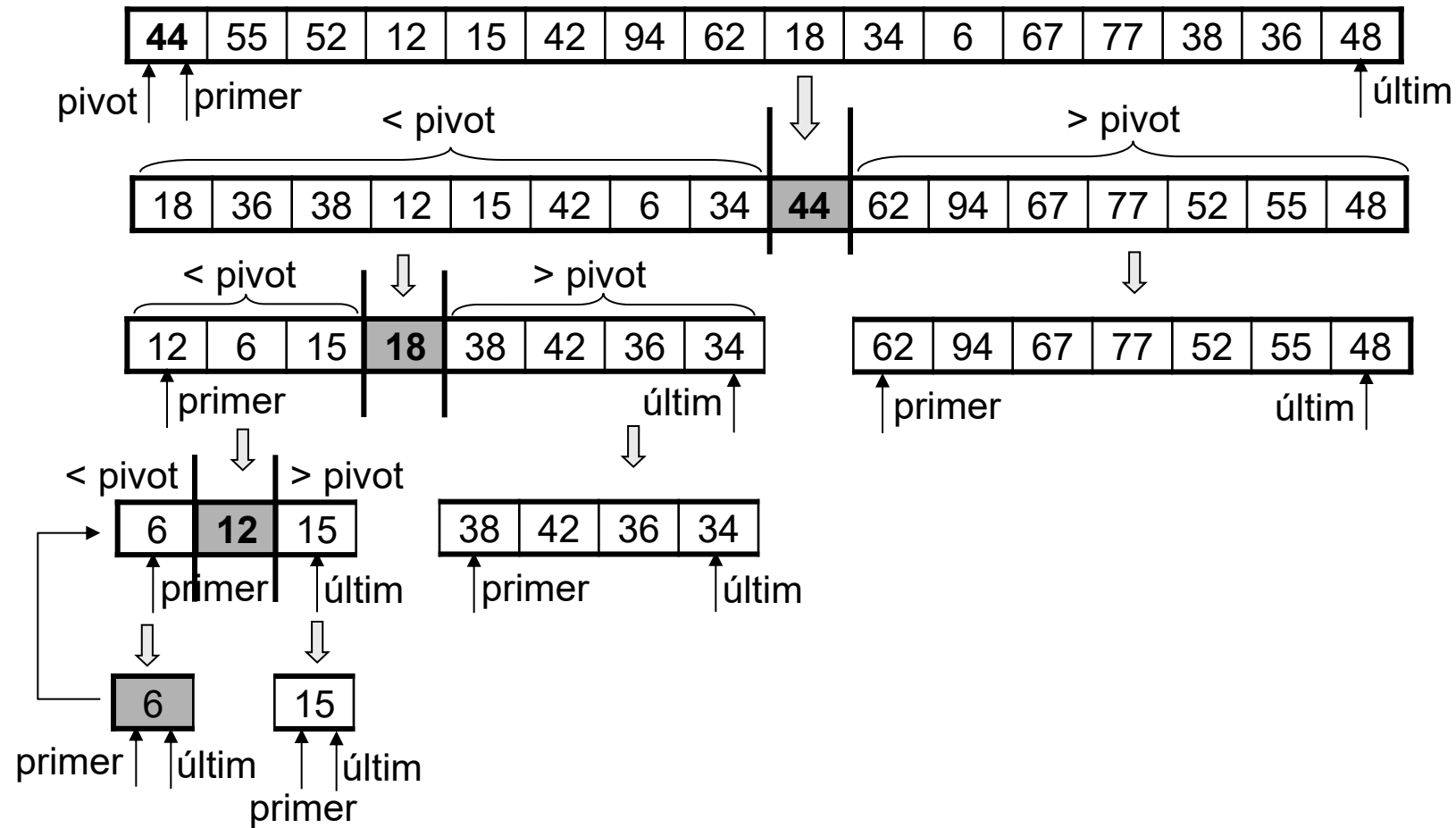
Algorismes recursius: ordenació ràpida – Quicksort

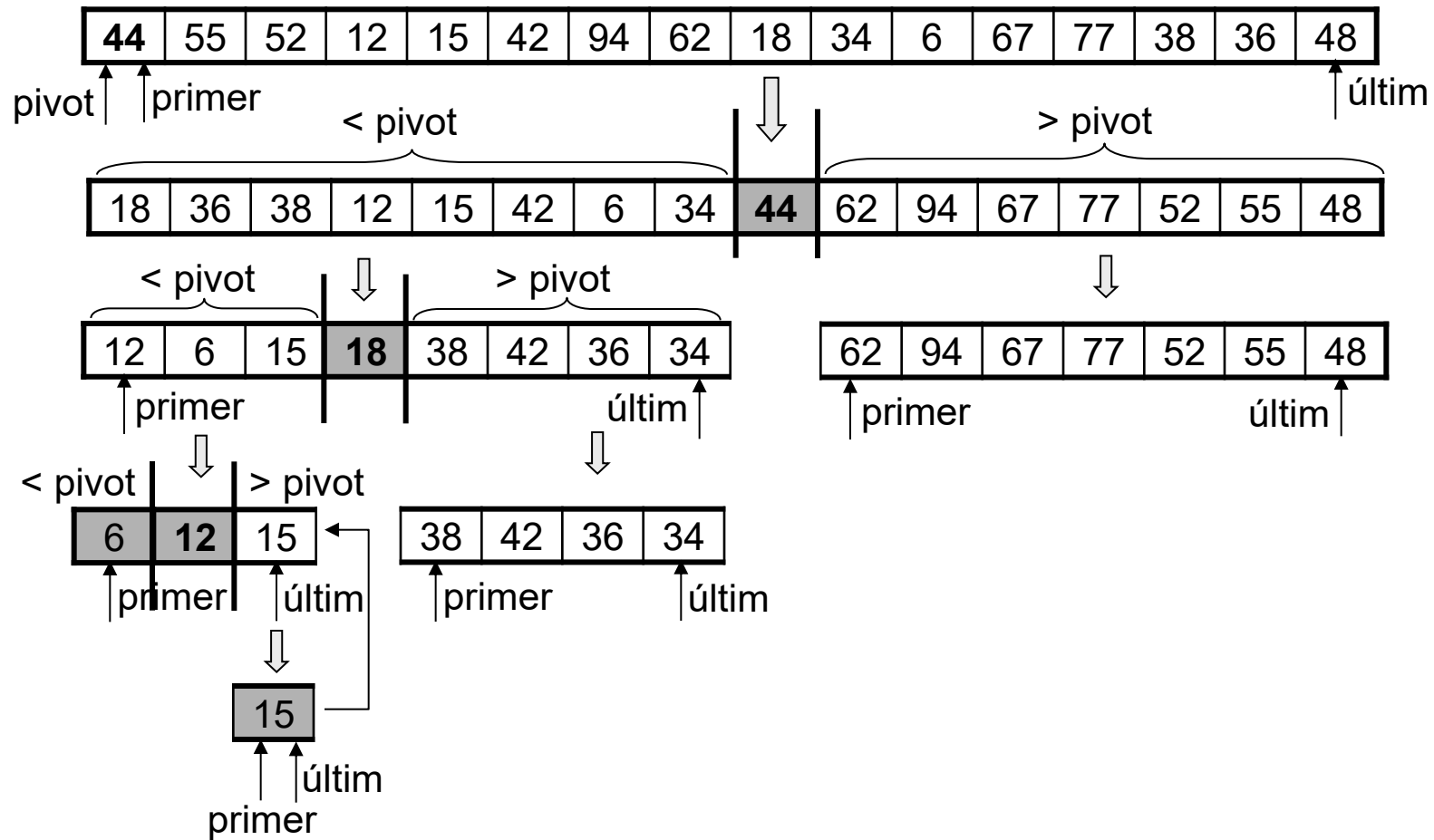
Algorismes recursius: ordenació ràpida – Quicksort

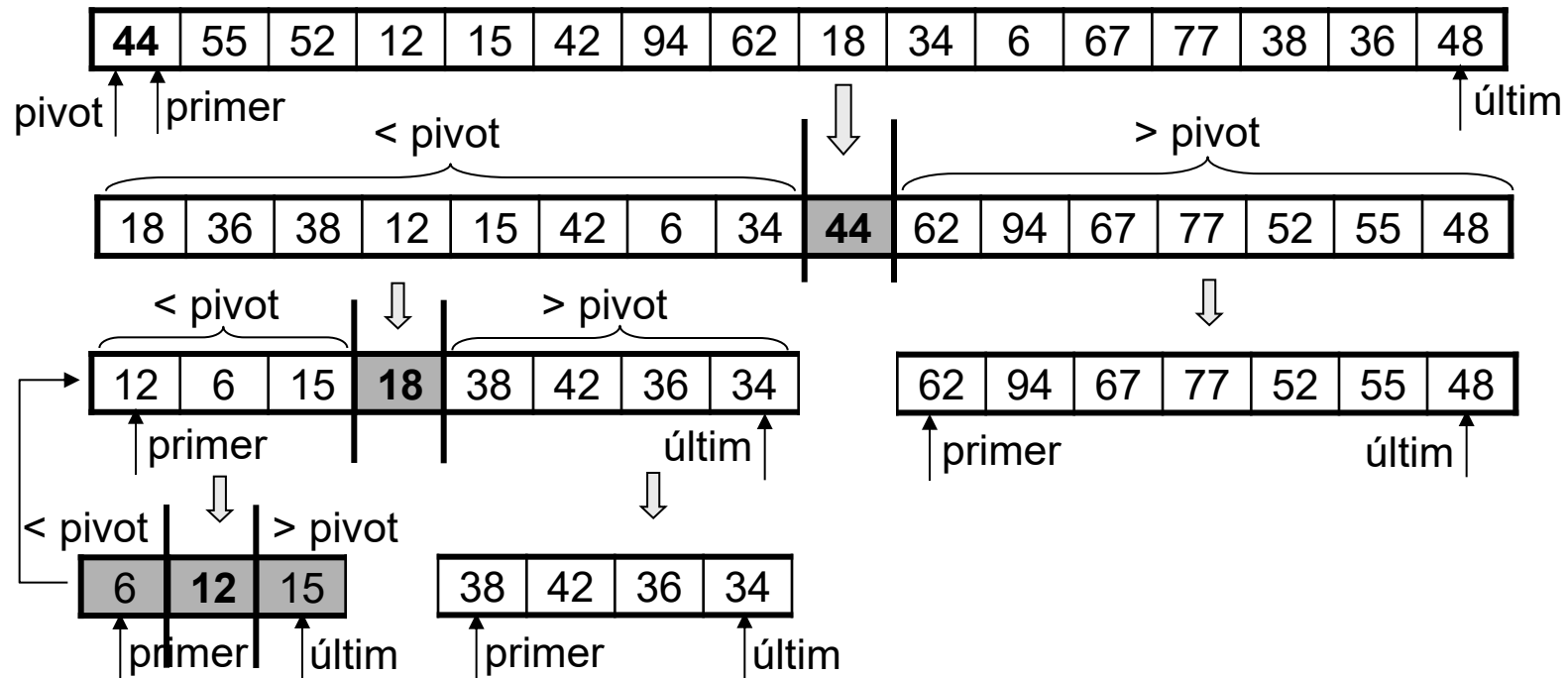
Algorismes recursius: ordenació ràpida – Quicksort

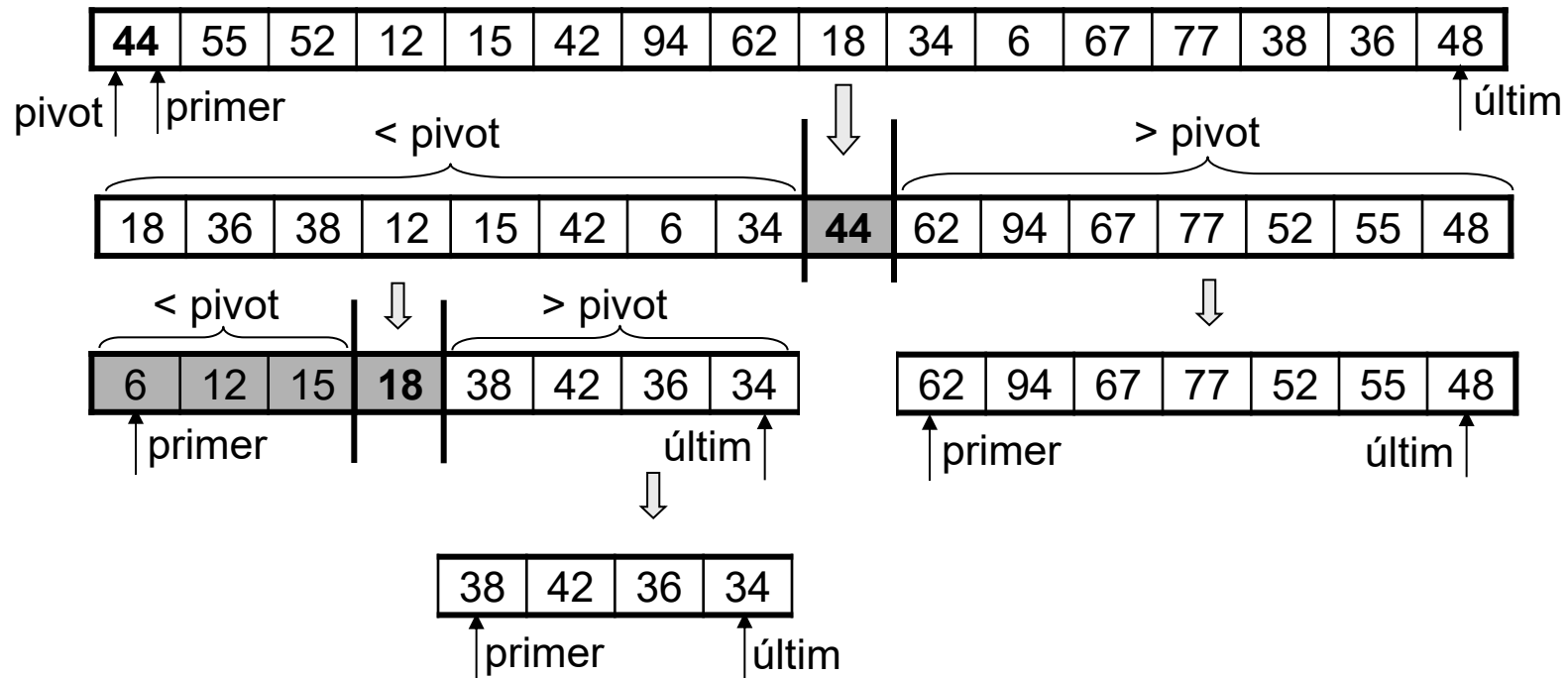
Algorismes recursius: ordenació ràpida – Quicksort

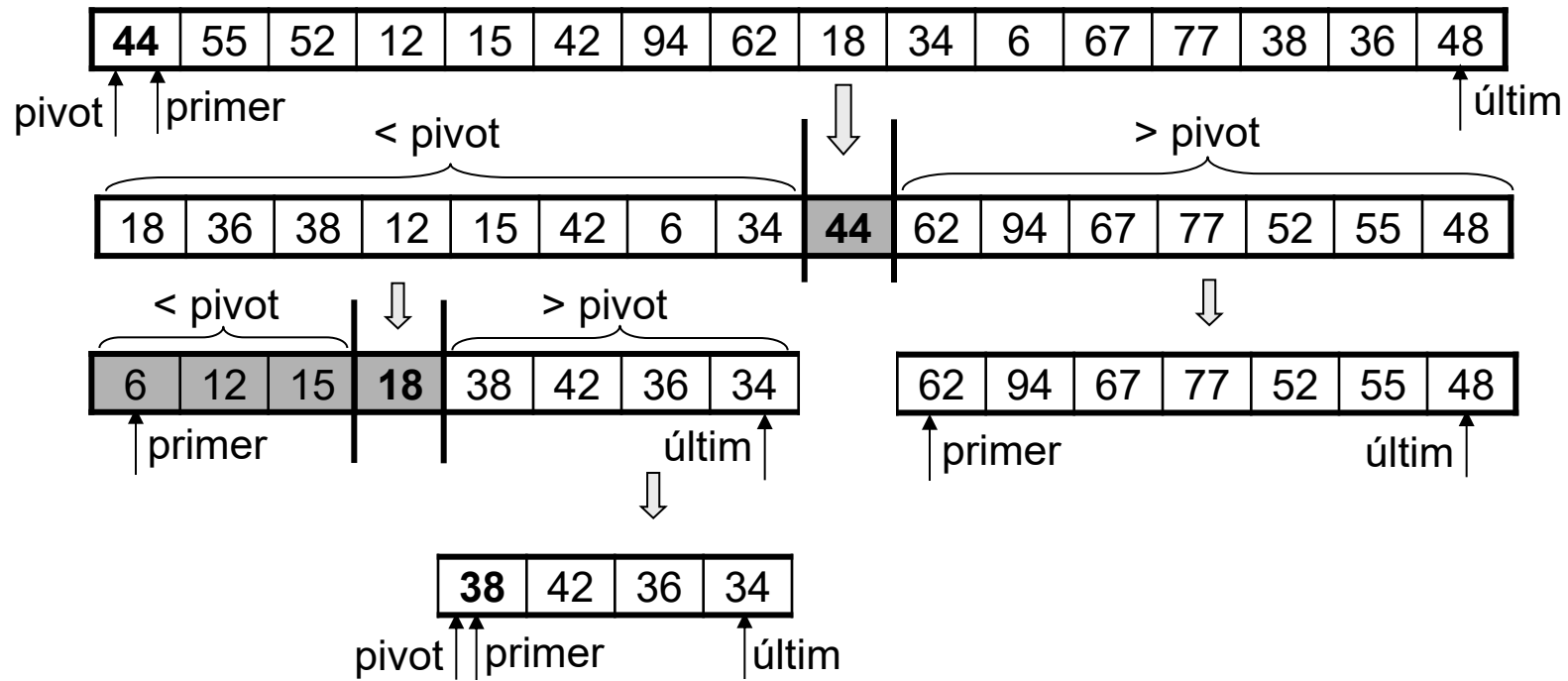
Algorismes recursius: ordenació ràpida – Quicksort

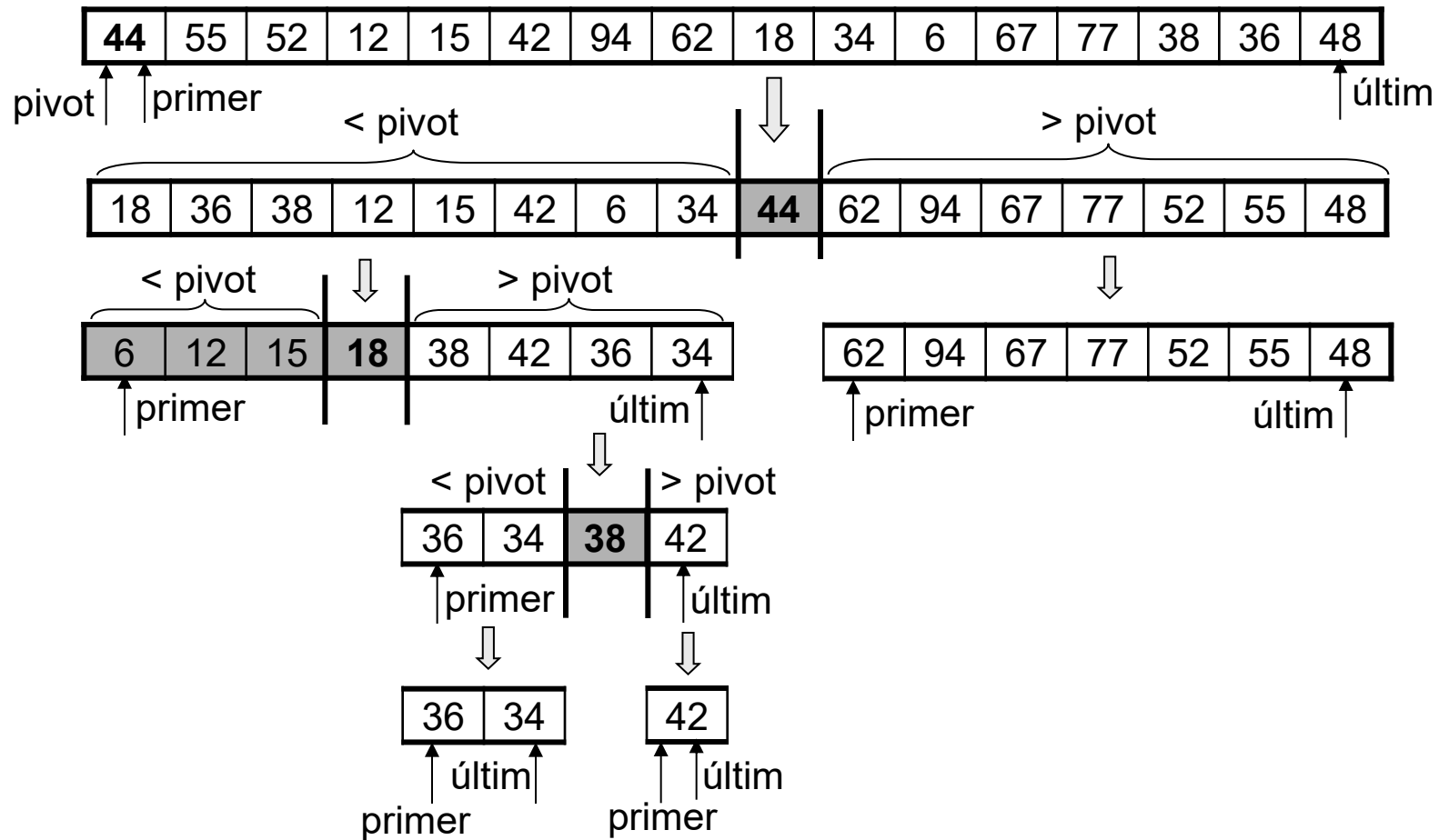
Algorismes recursius: ordenació ràpida – Quicksort

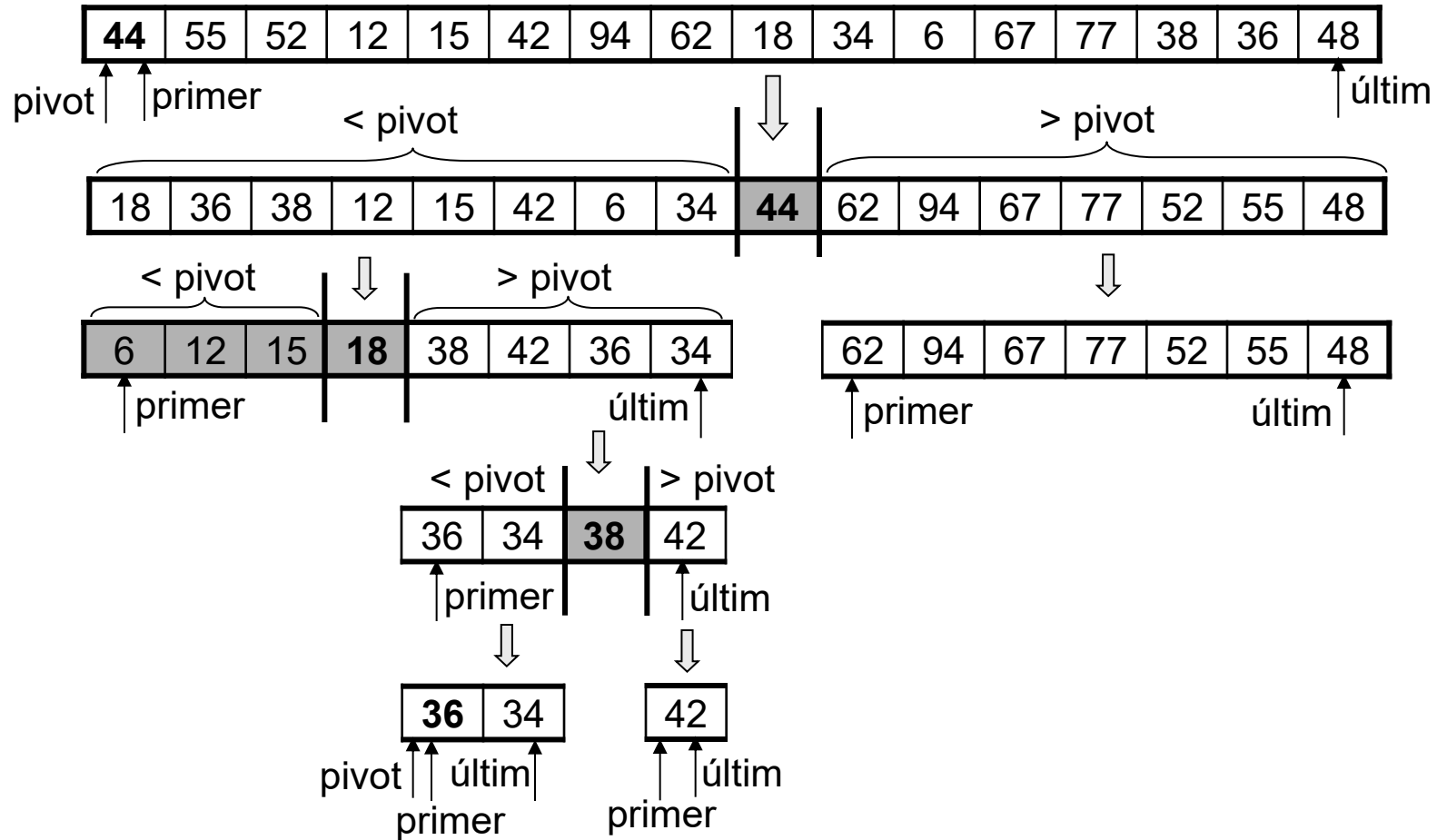
Algorismes recursius: ordenació ràpida – Quicksort

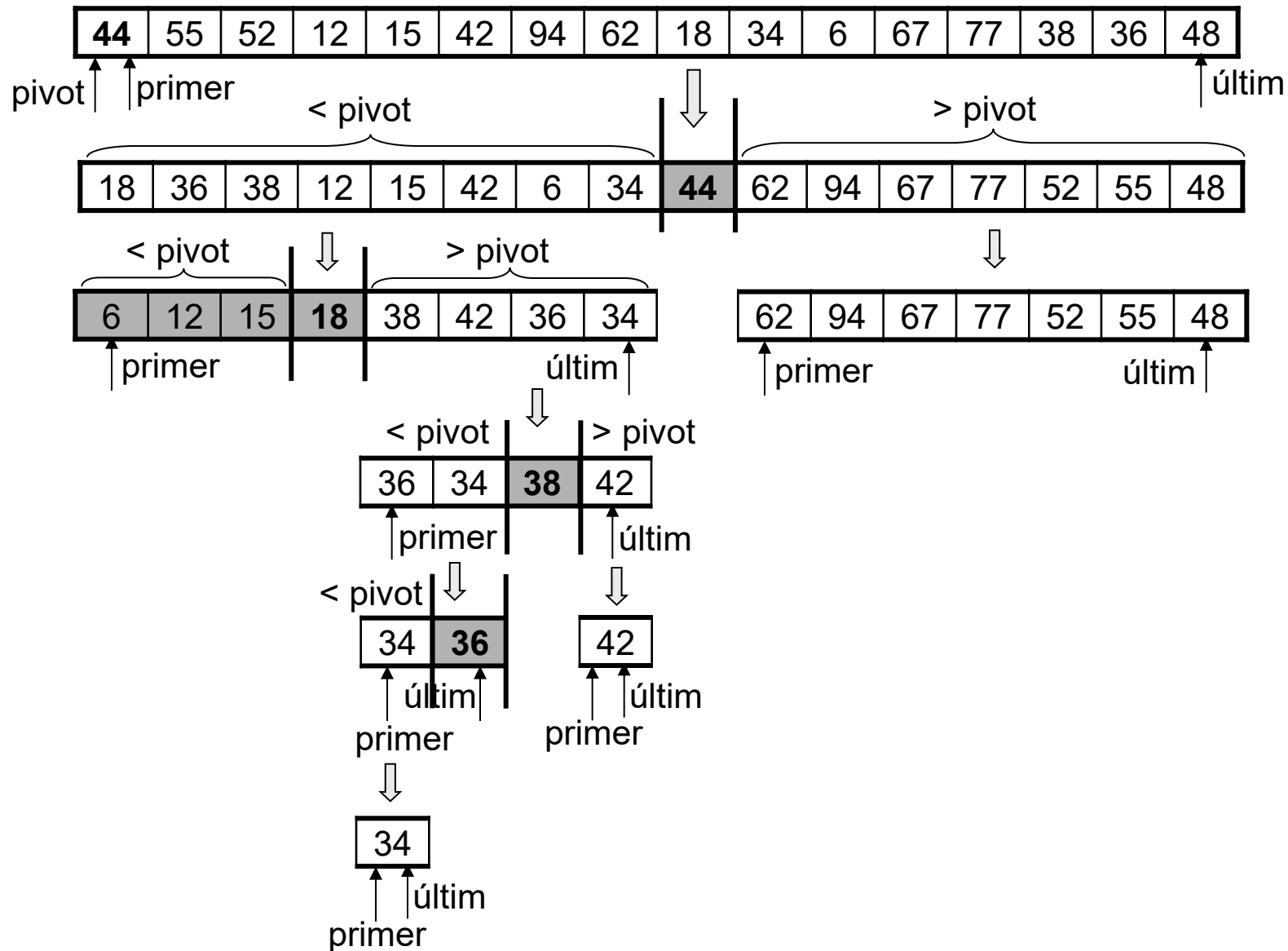
Algorismes recursius: ordenació ràpida – Quicksort

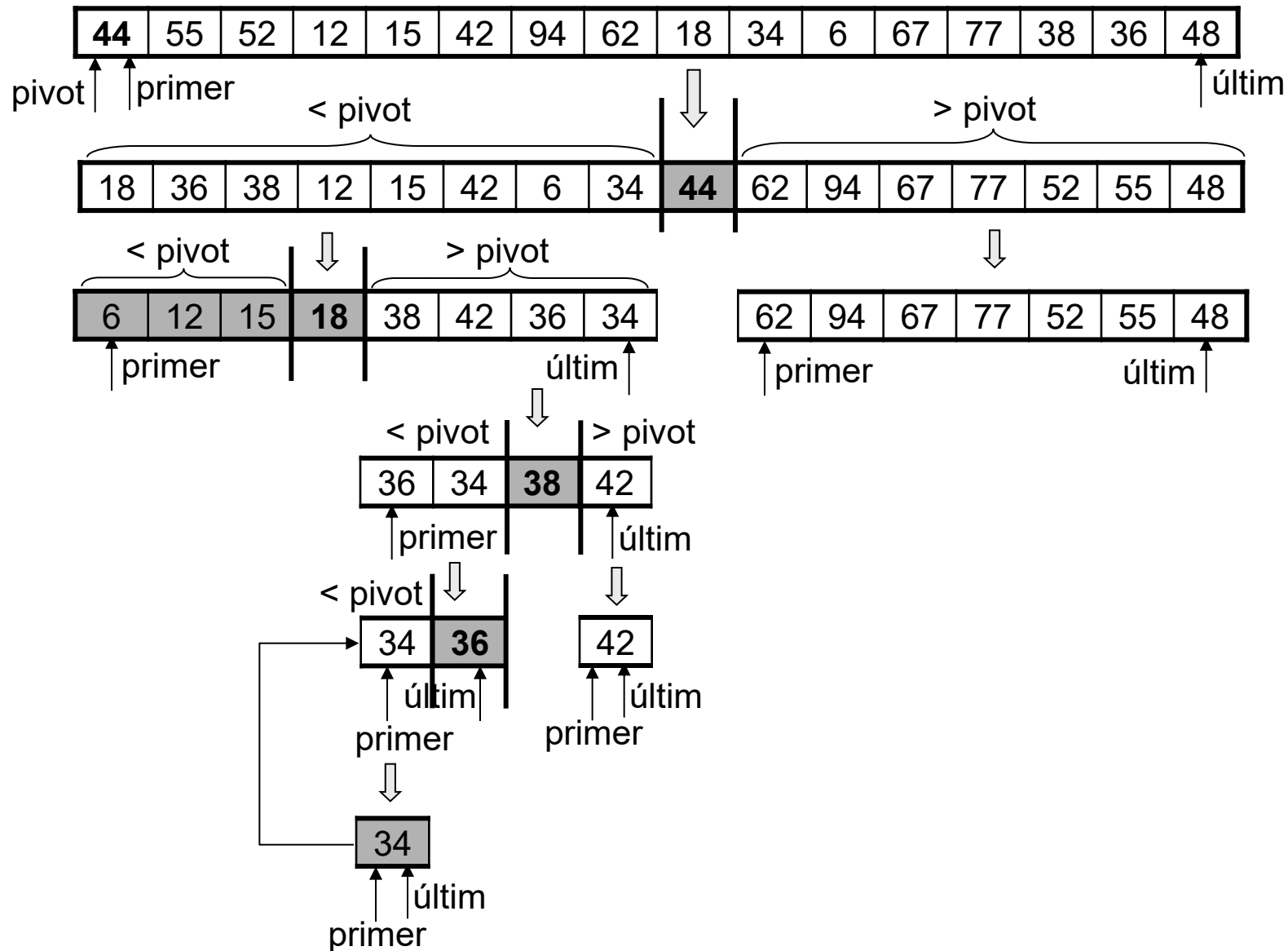
Algorismes recursius: ordenació ràpida – Quicksort

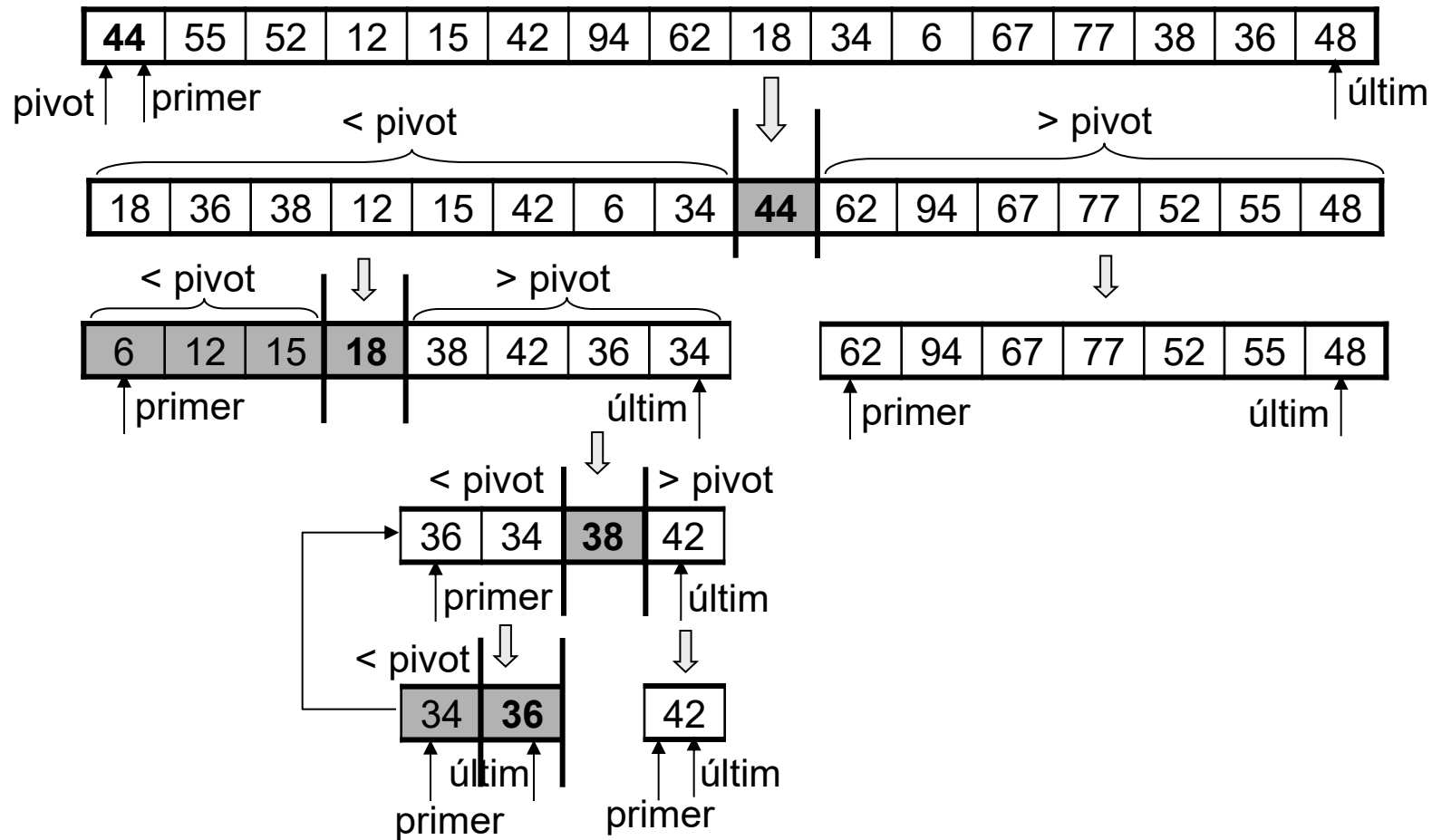
Algorismes recursius: ordenació ràpida – Quicksort

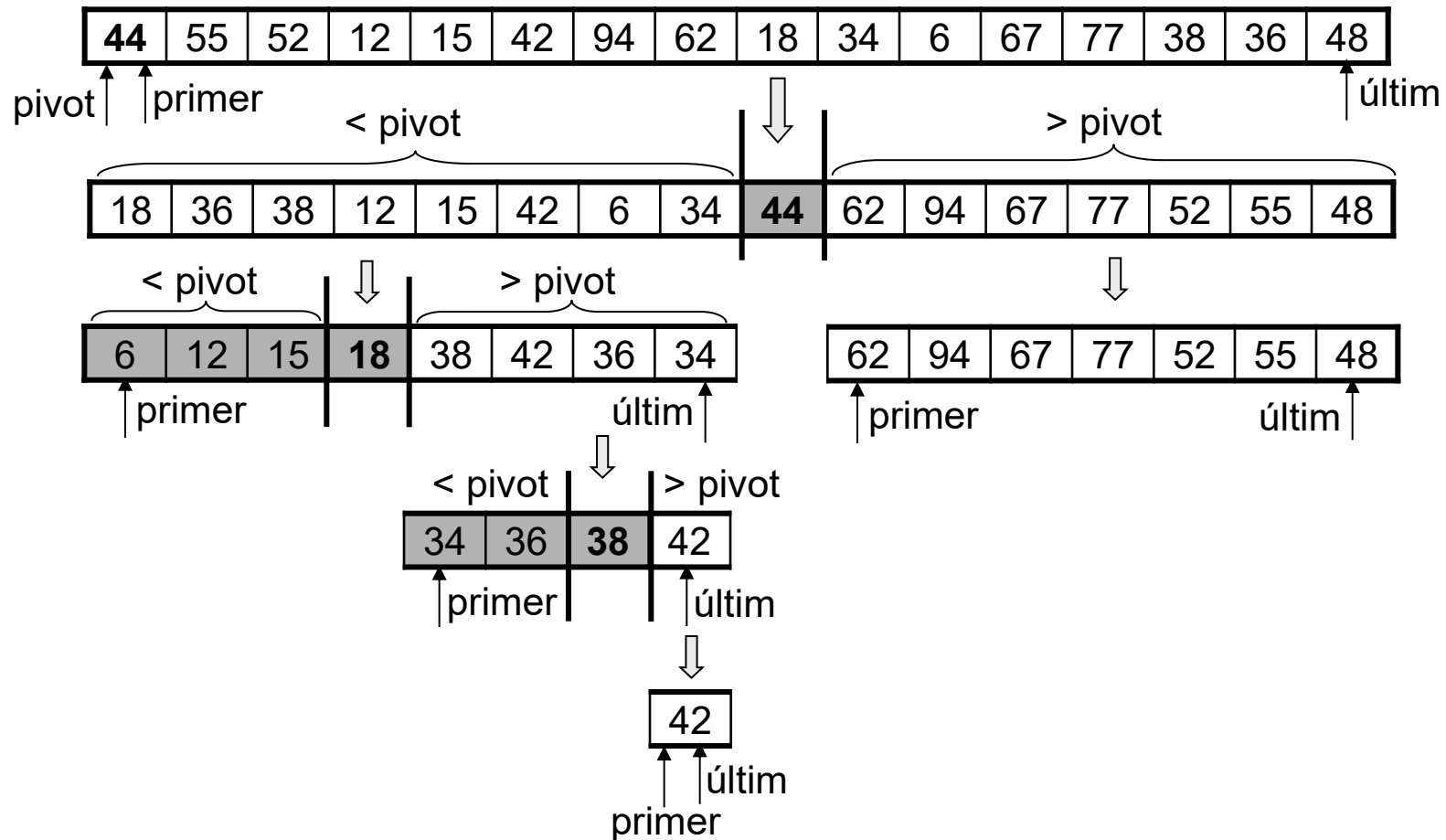
Algorismes recursius: ordenació ràpida – Quicksort

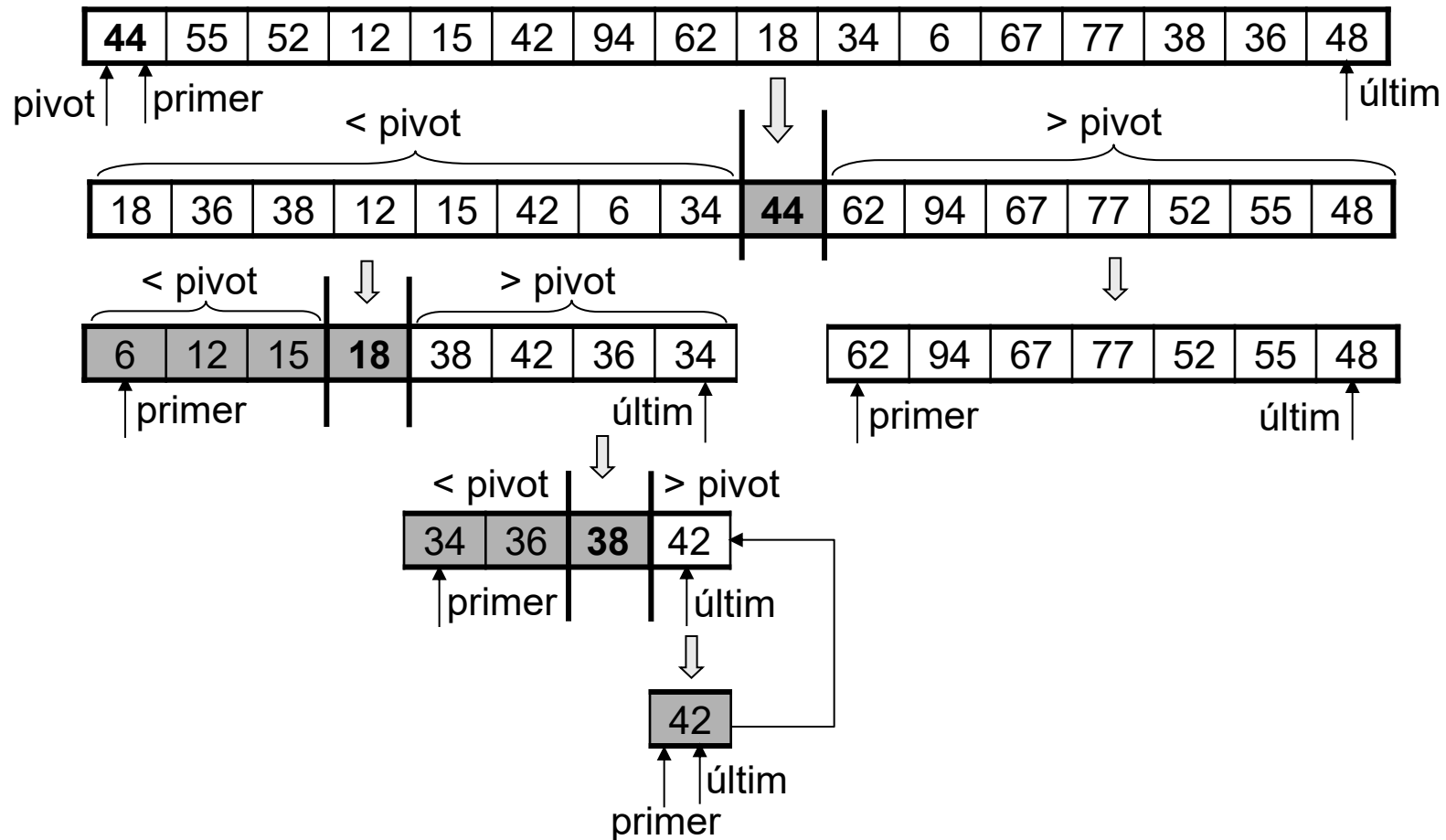
Algorismes recursius: ordenació ràpida – Quicksort

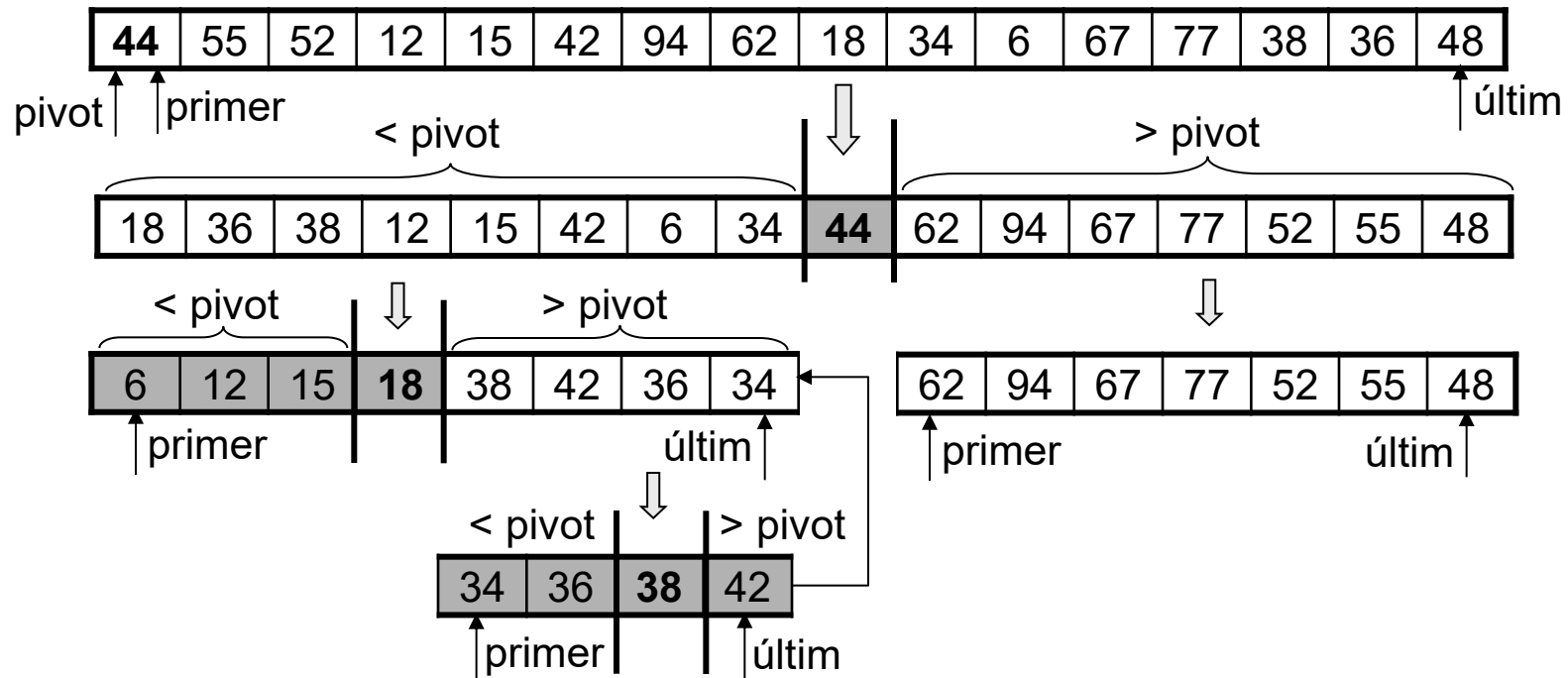
Algorismes recursius: ordenació ràpida – Quicksort

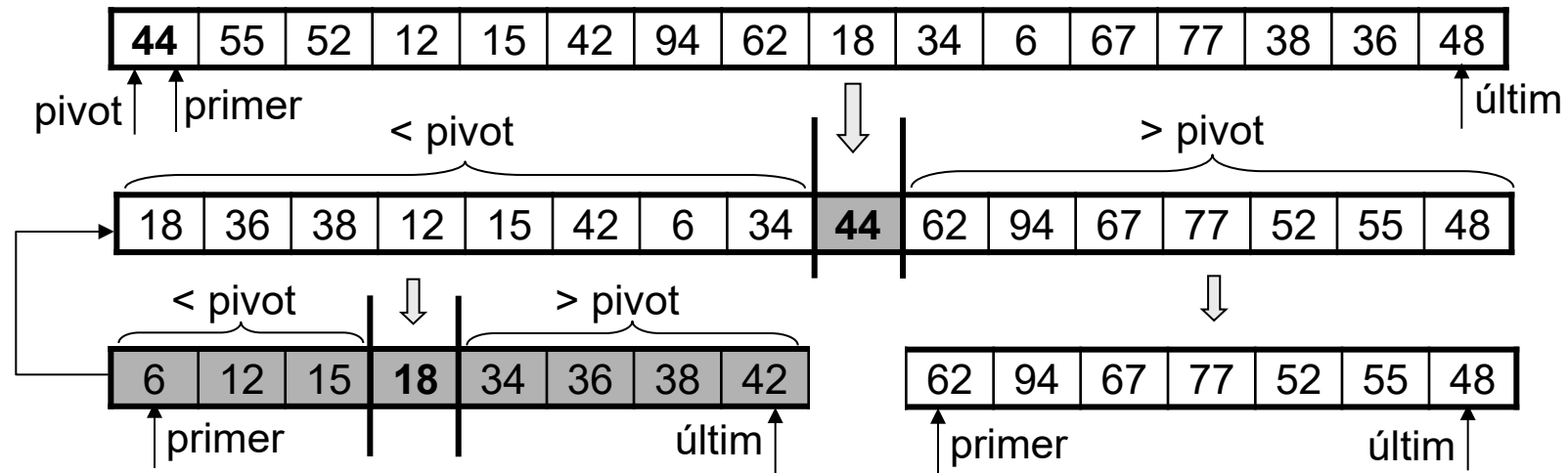
Algorismes recursius: ordenació ràpida – Quicksort

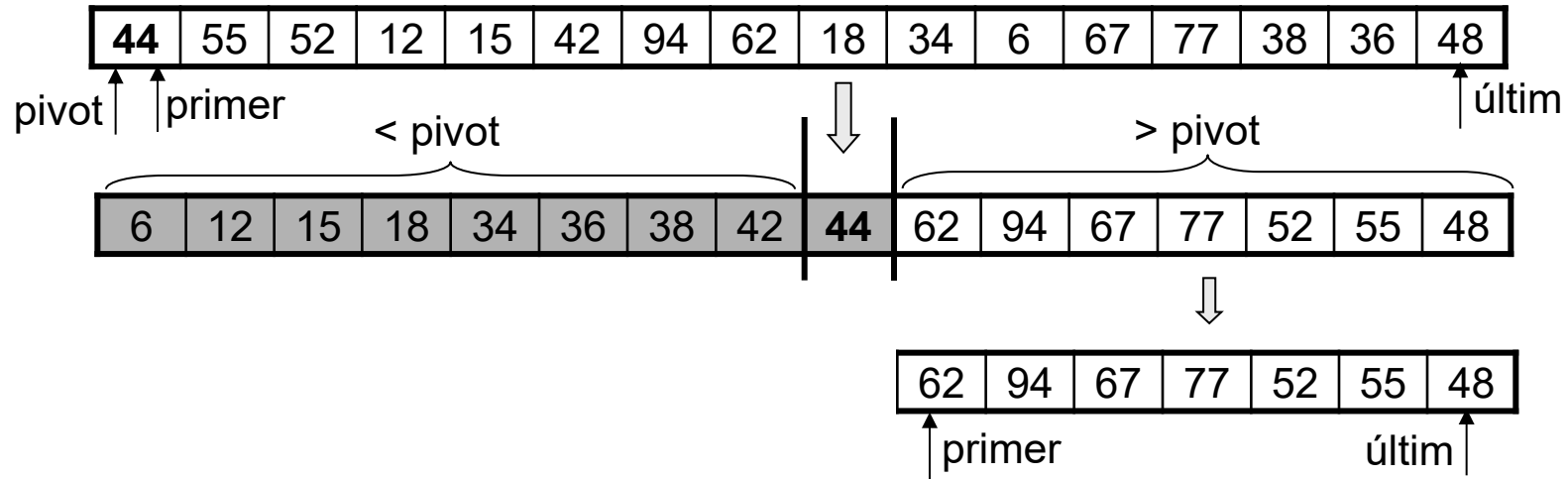
Algorismes recursius: ordenació ràpida – Quicksort

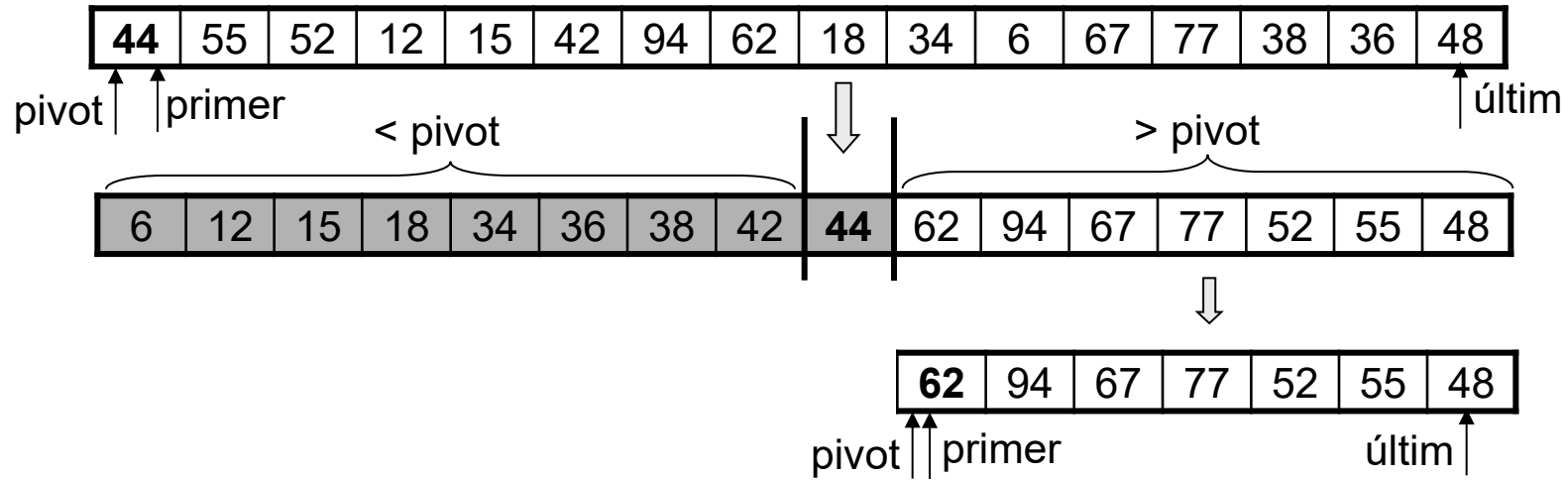
Algorismes recursius: ordenació ràpida – Quicksort

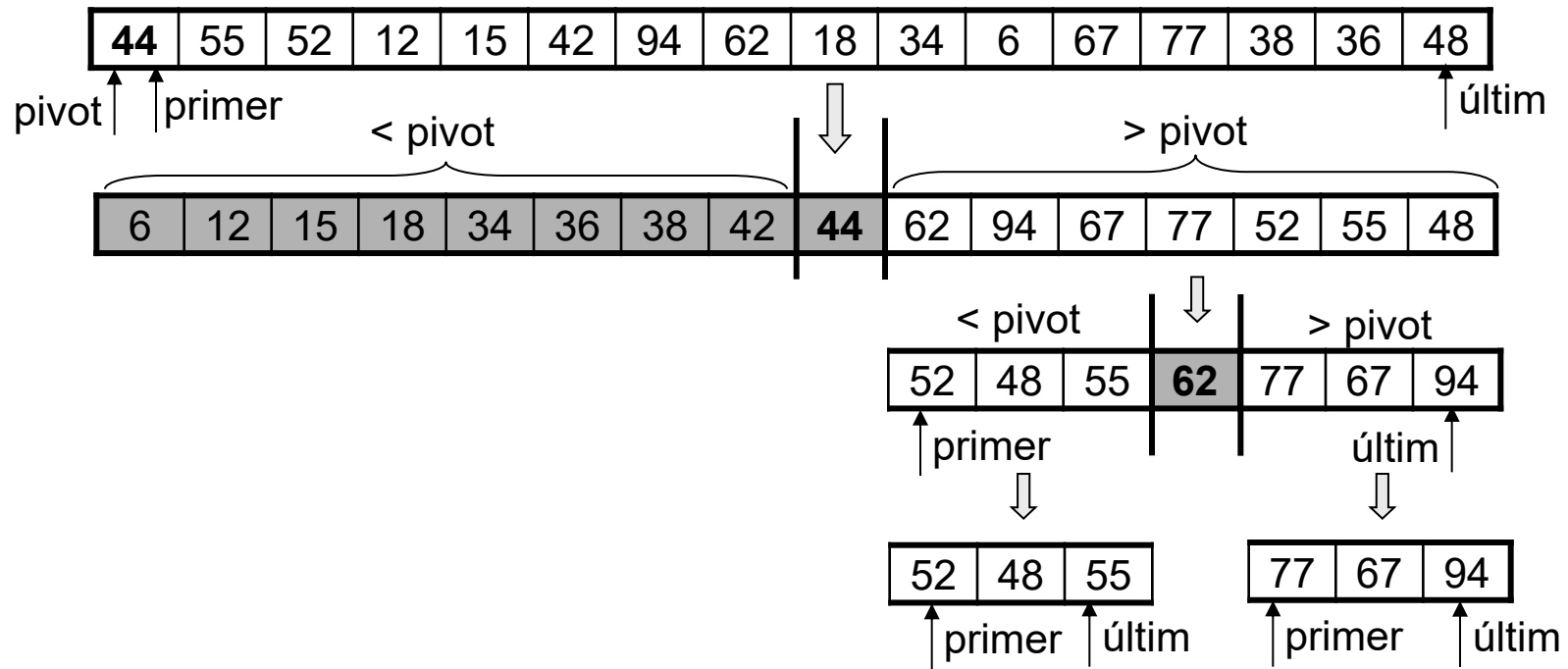
Algorismes recursius: ordenació ràpida – Quicksort

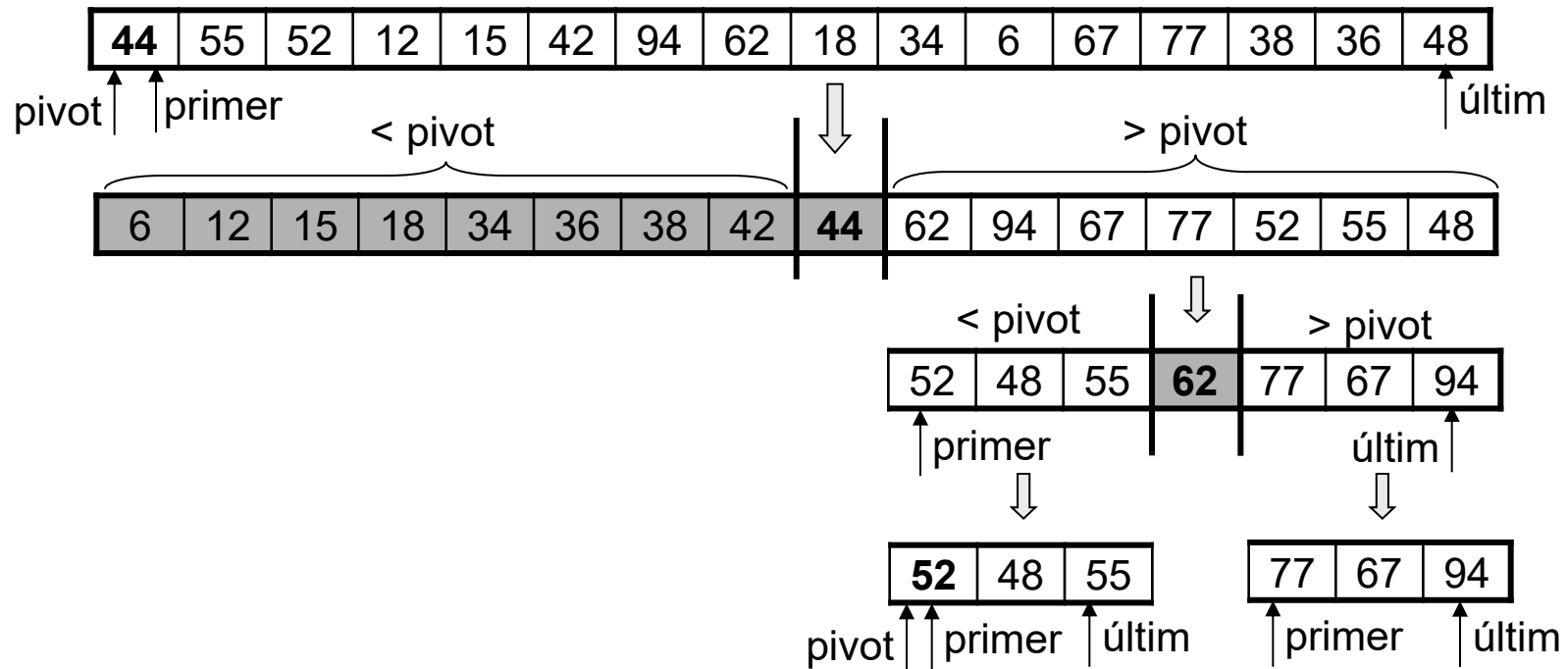
Algorismes recursius: ordenació ràpida – Quicksort

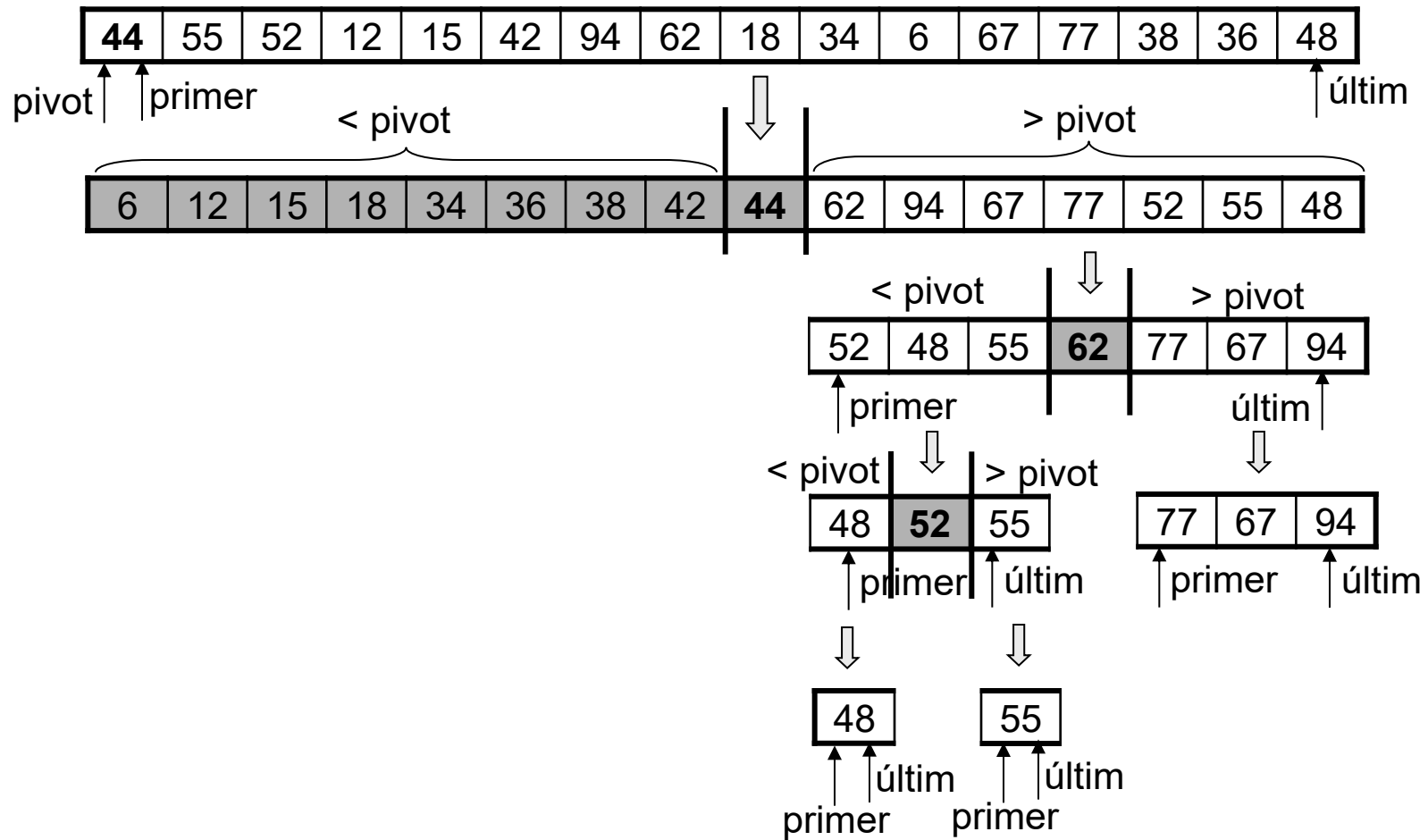
Algorismes recursius: ordenació ràpida – Quicksort

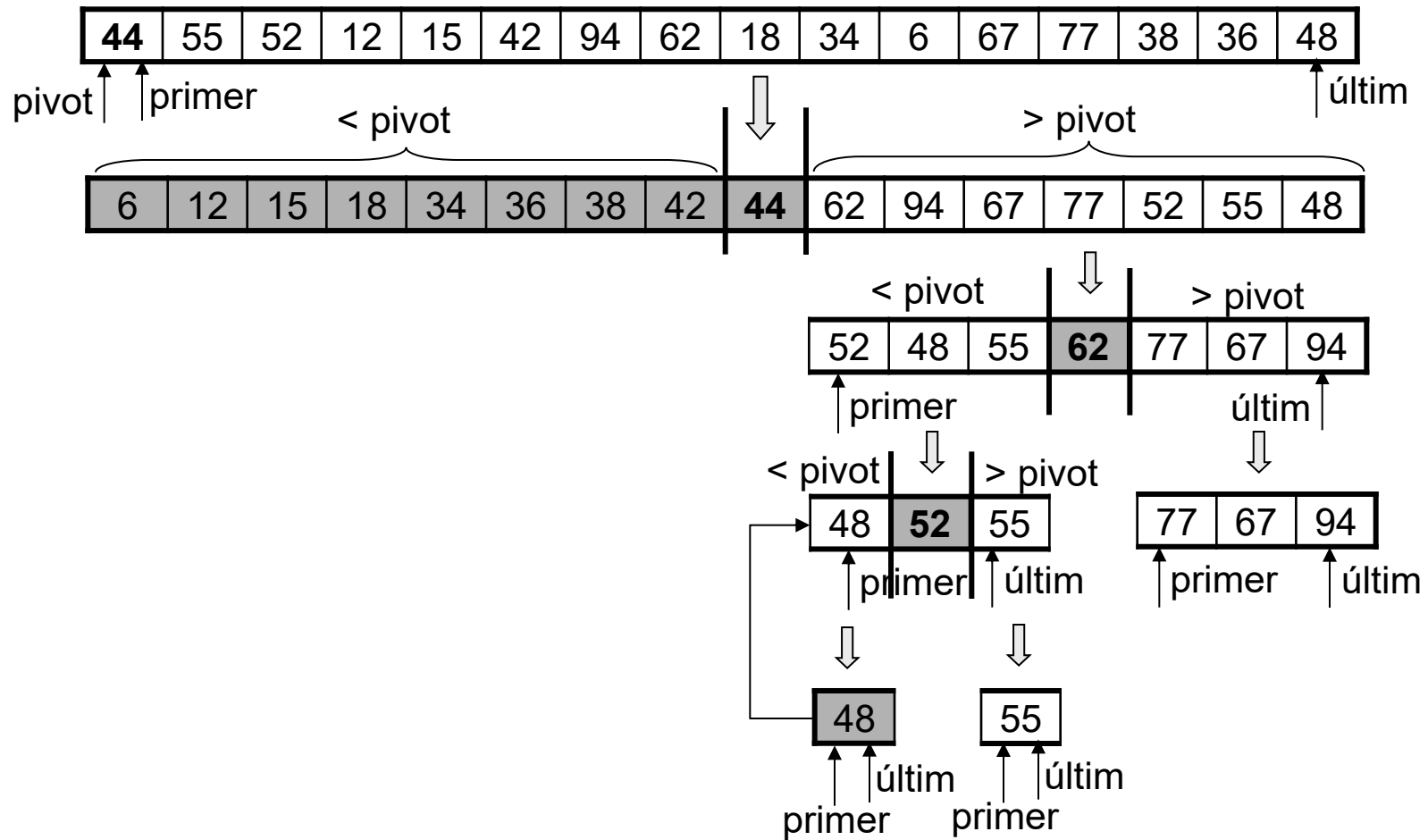
Algorismes recursius: ordenació ràpida – Quicksort

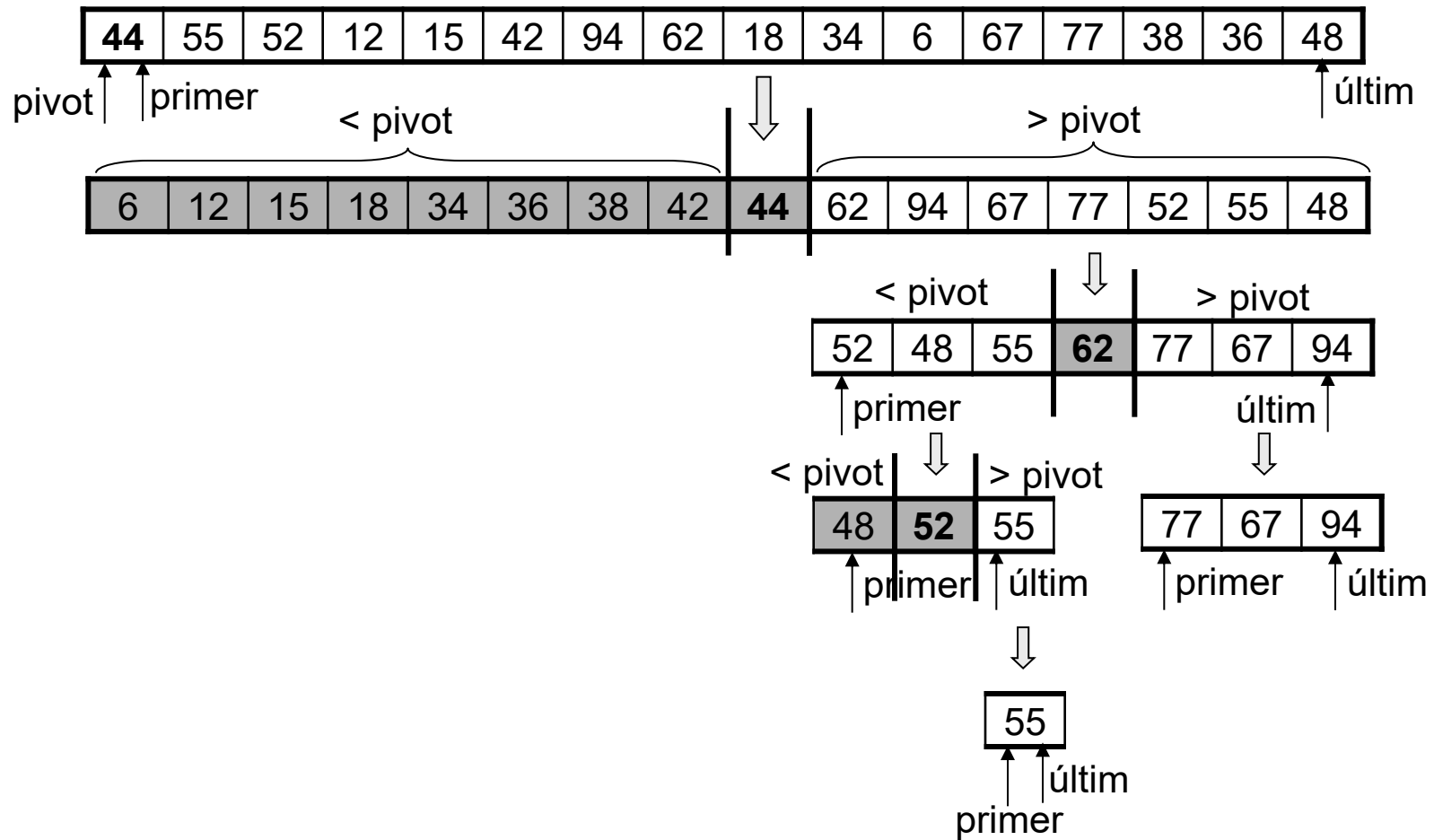
Algorismes recursius: ordenació ràpida – Quicksort

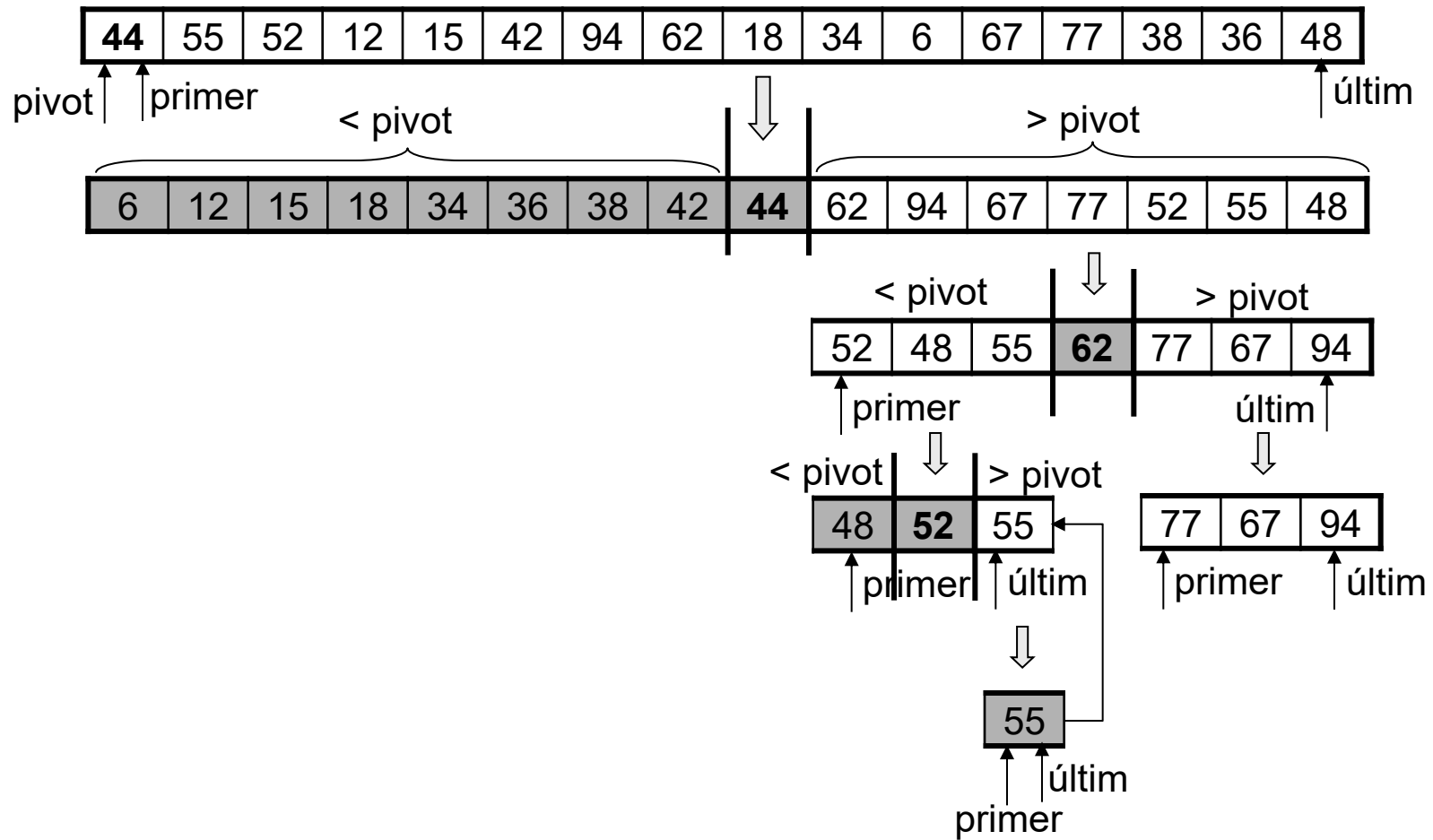
Algorismes recursius: ordenació ràpida – Quicksort

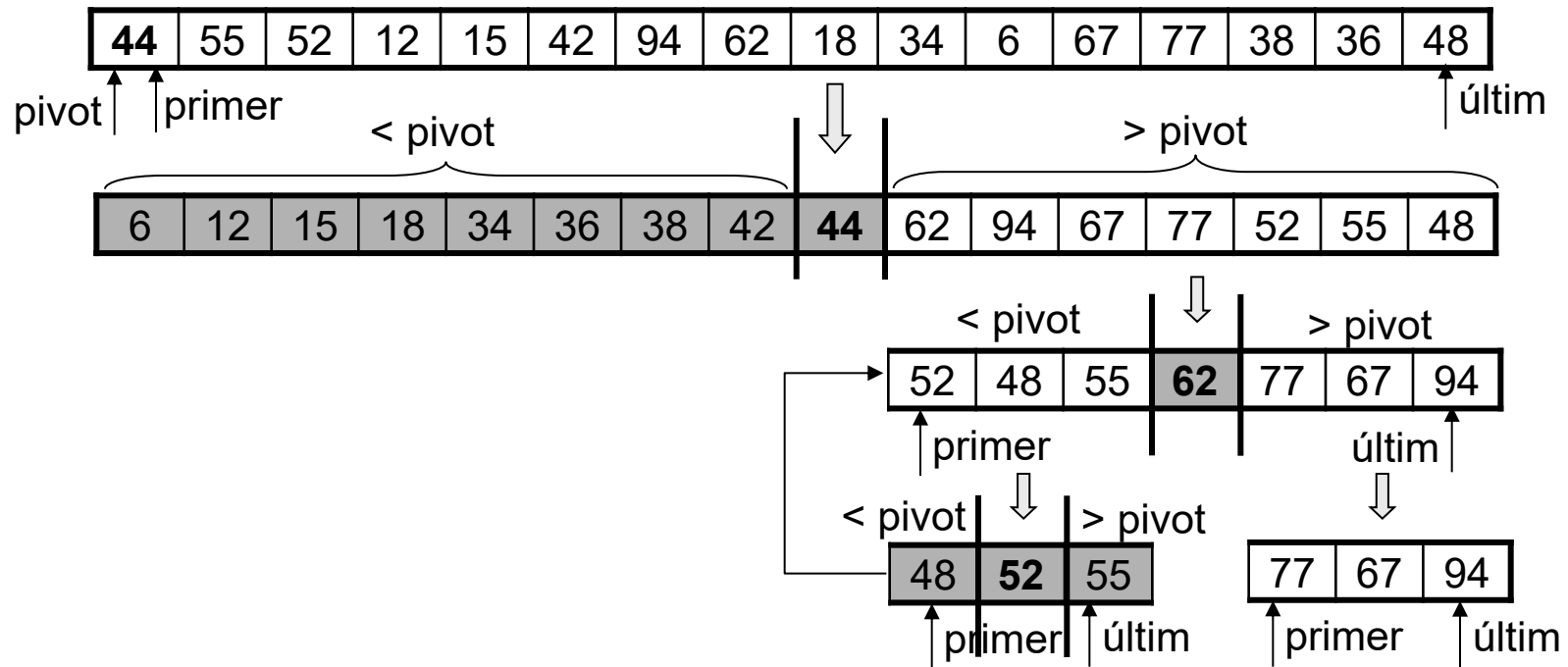
Algorismes recursius: ordenació ràpida – Quicksort

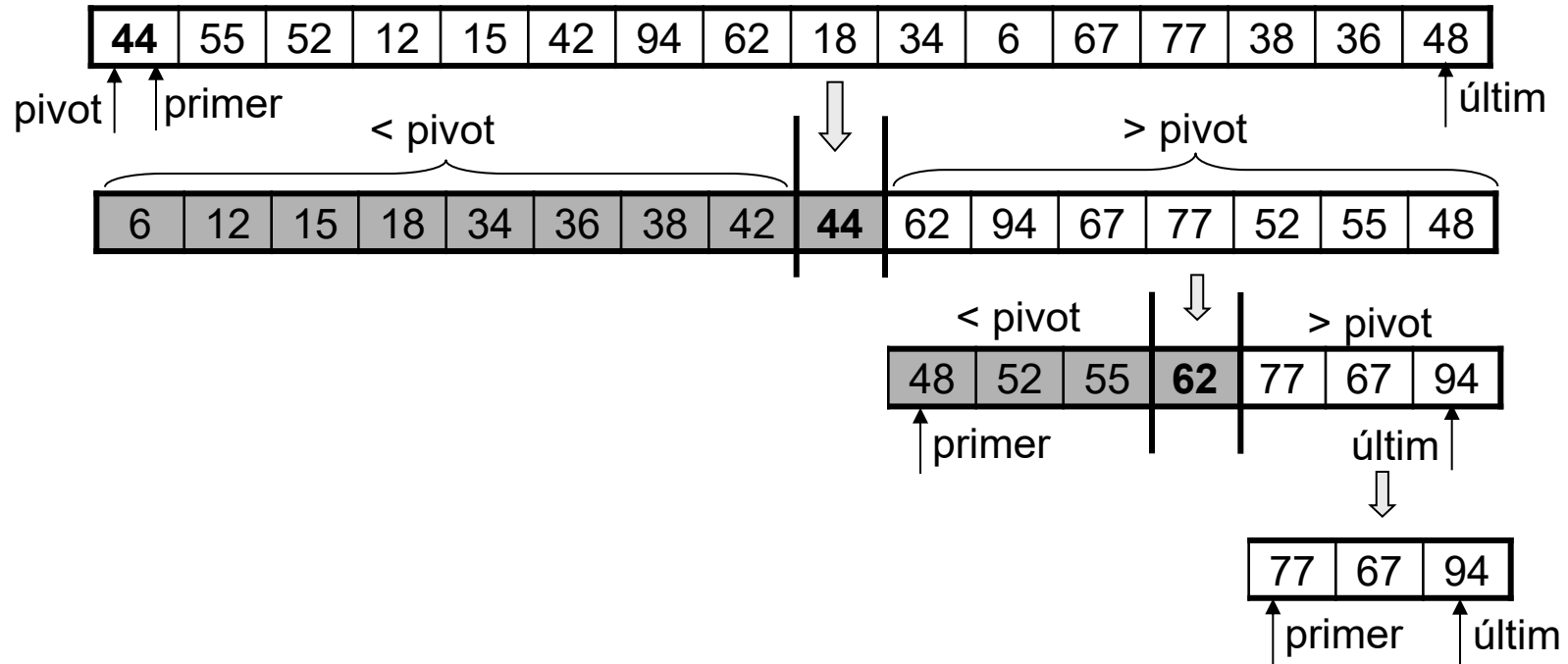
Algorismes recursius: ordenació ràpida – Quicksort

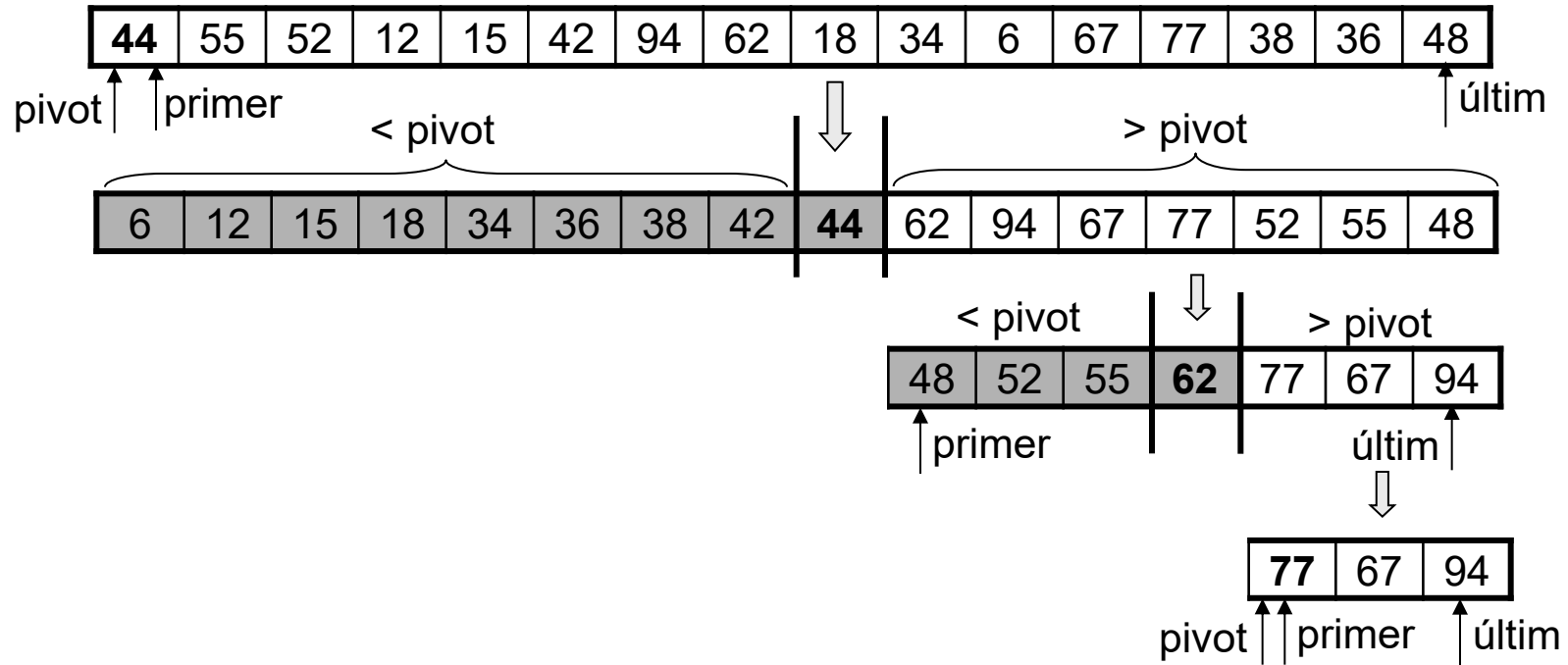
Algorismes recursius: ordenació ràpida – Quicksort

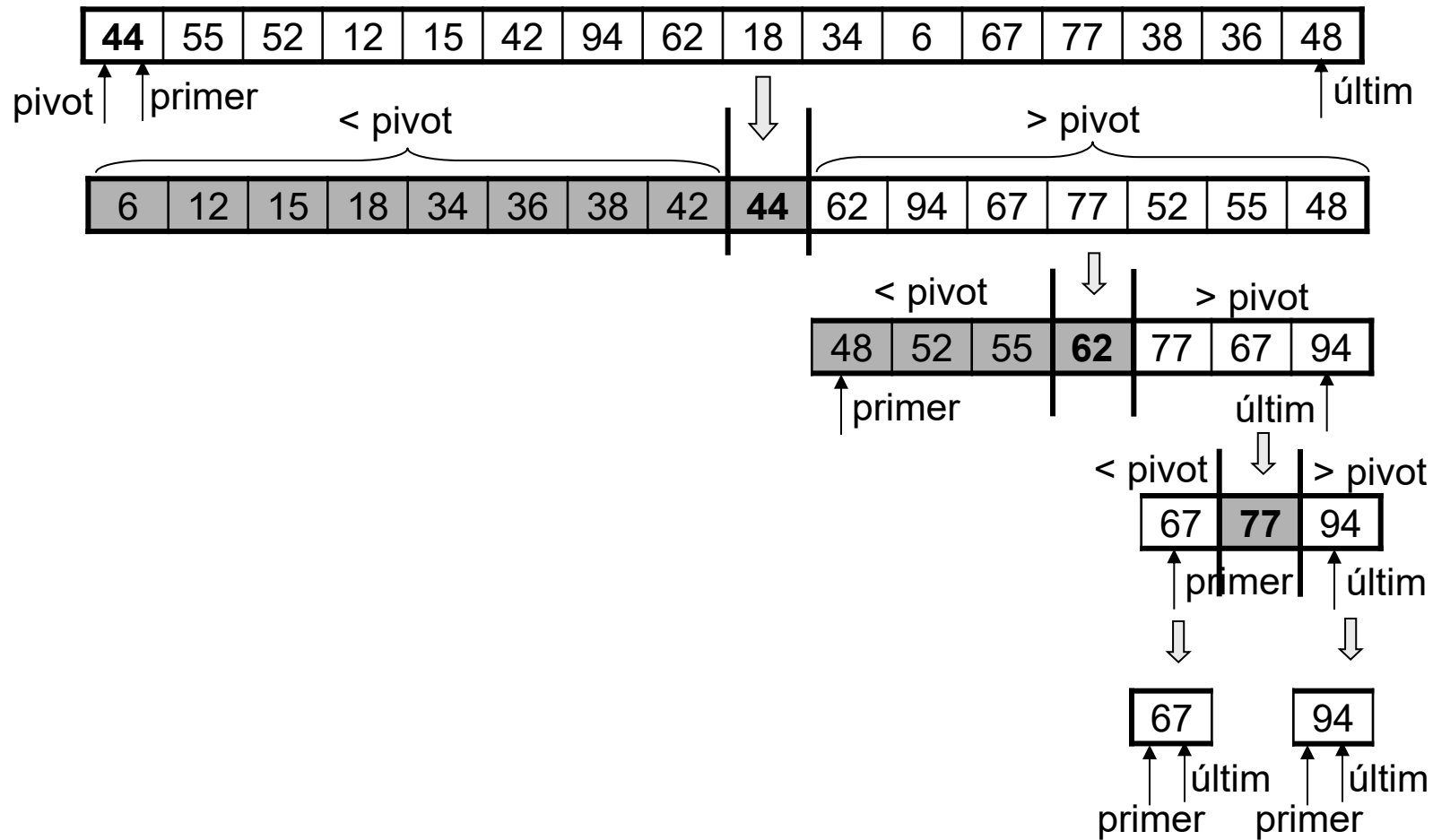
Algorismes recursius: ordenació ràpida – Quicksort

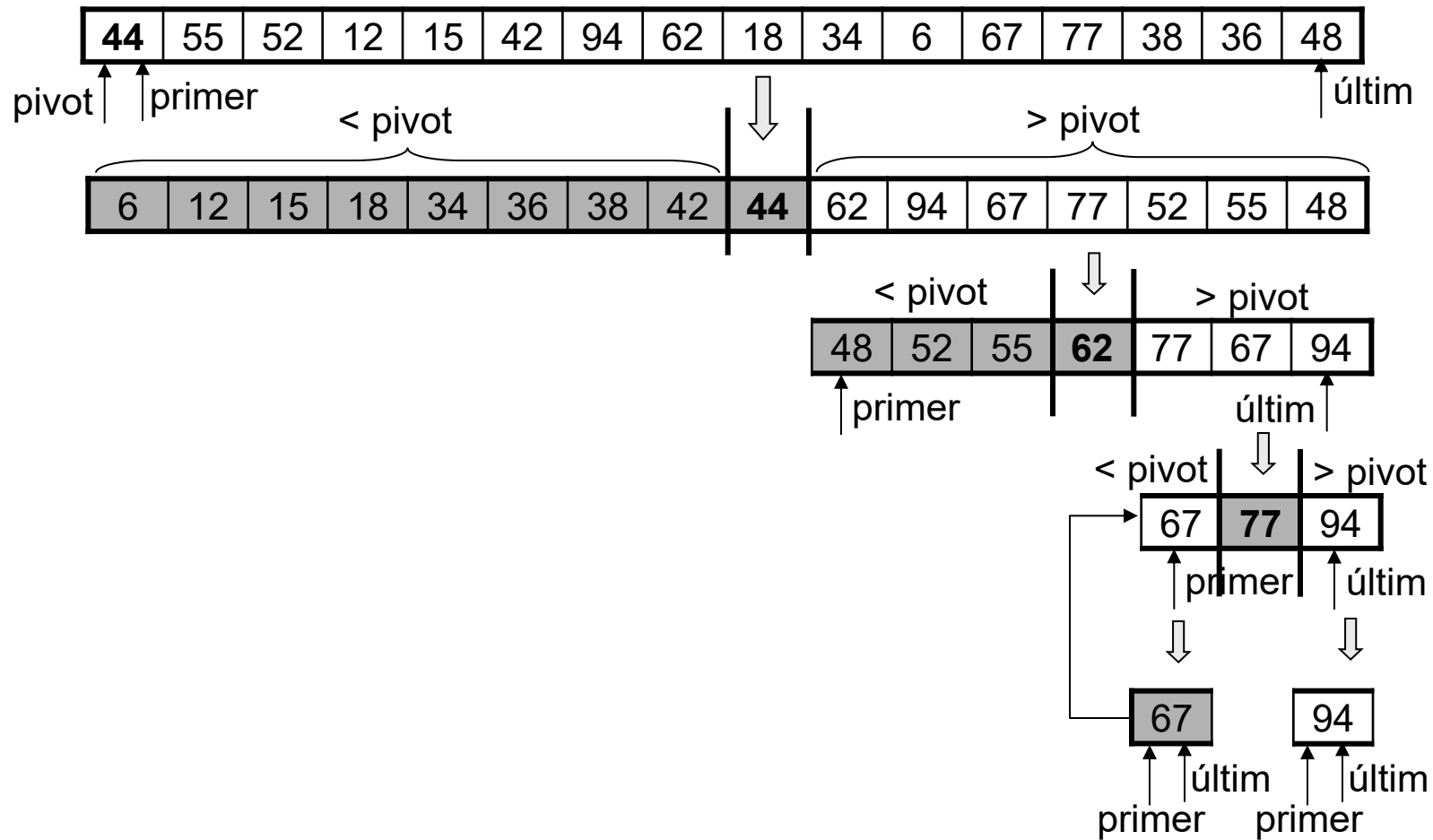
Algorismes recursius: ordenació ràpida – Quicksort

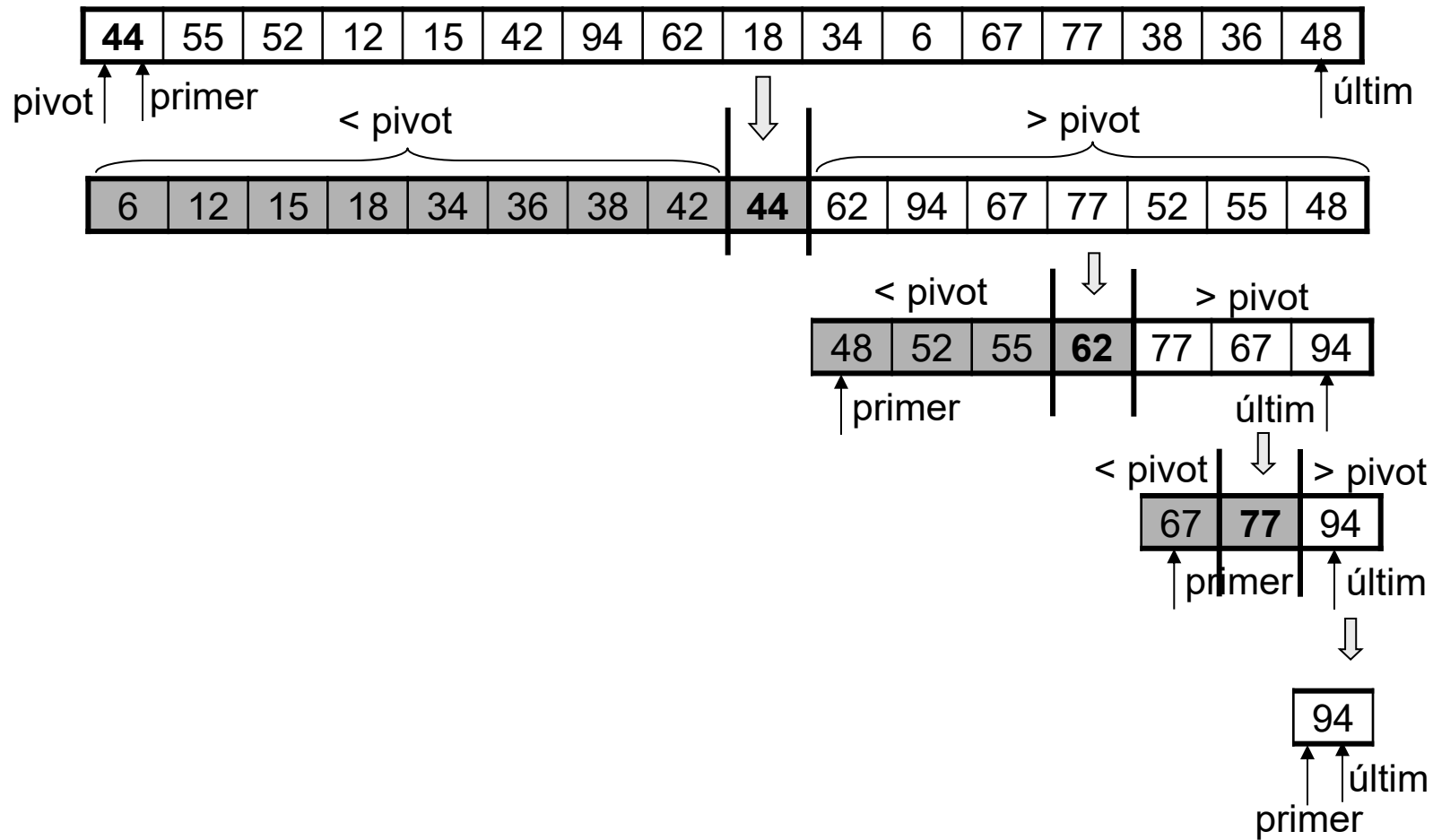
Algorismes recursius: ordenació ràpida – Quicksort

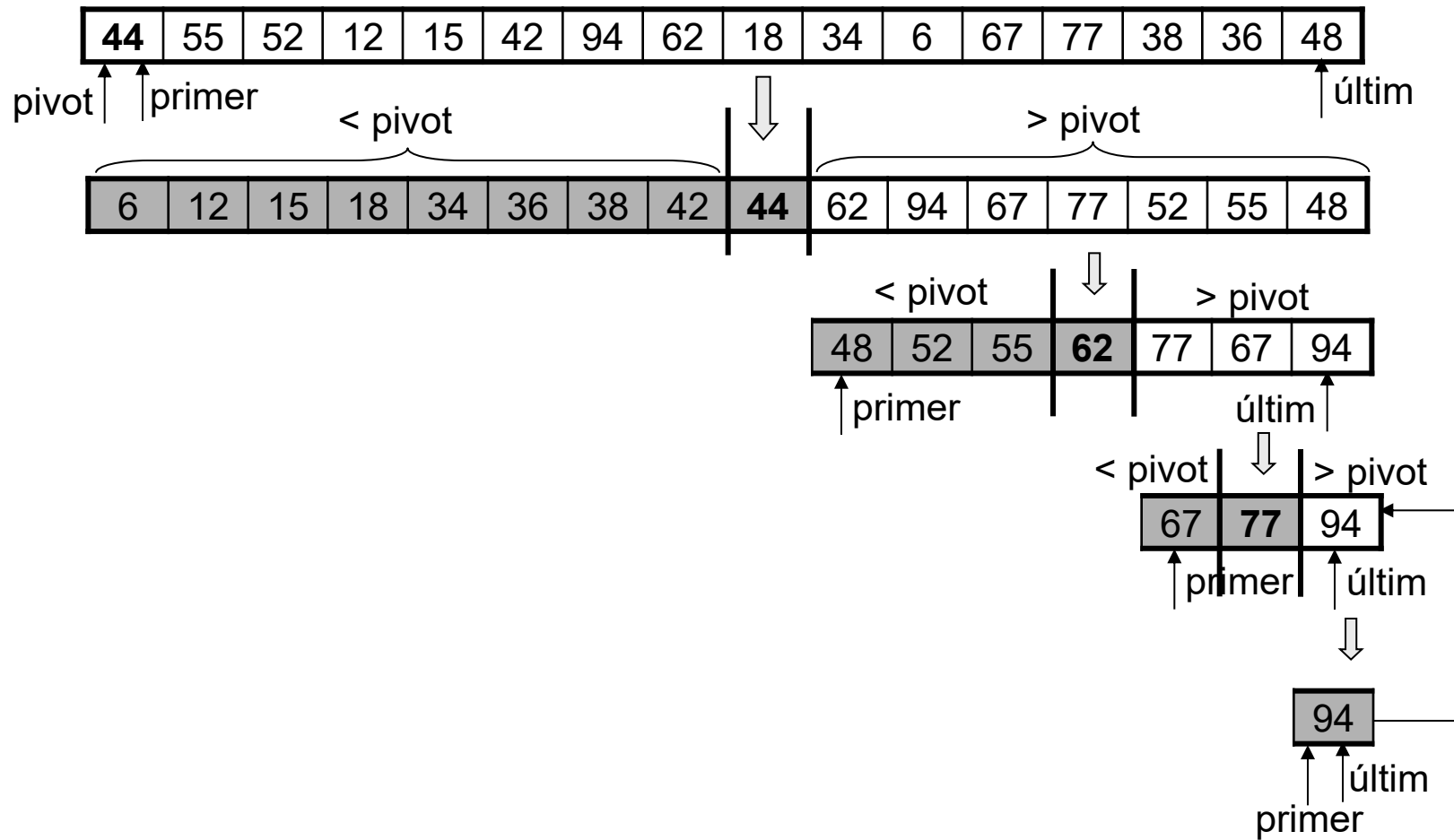
Algorismes recursius: ordenació ràpida – Quicksort

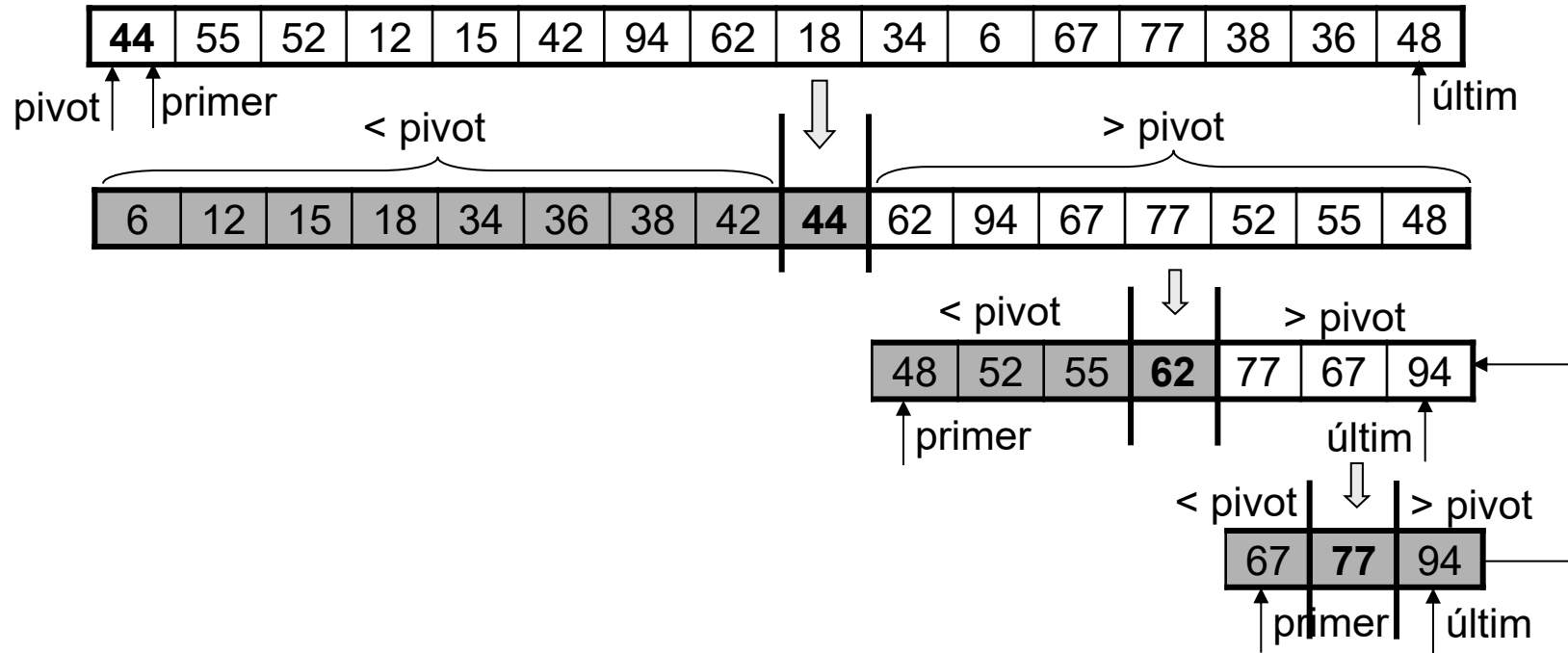
Algorismes recursius: ordenació ràpida – Quicksort

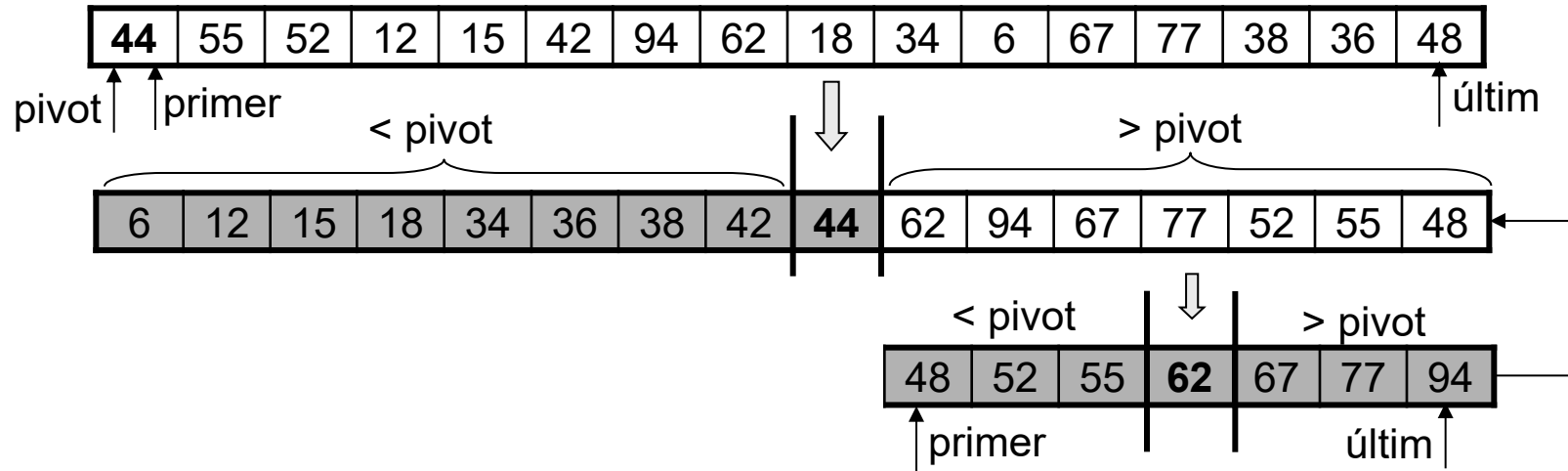
Algorismes recursius: ordenació ràpida – Quicksort

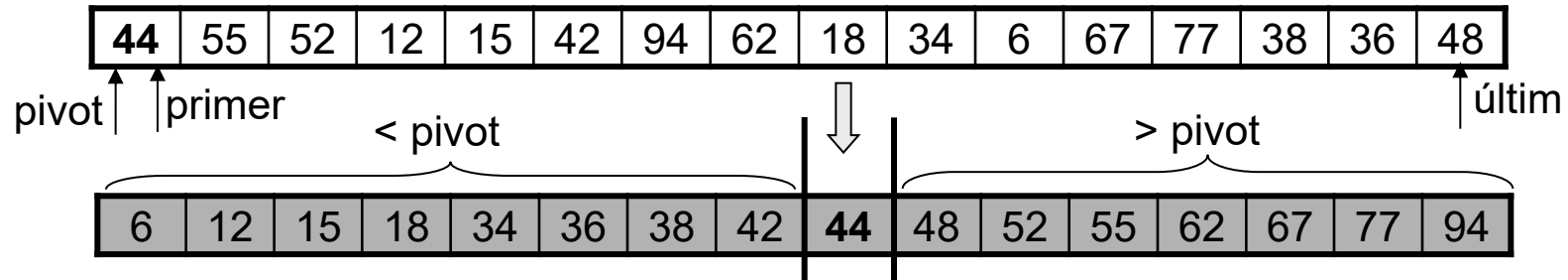
Algorismes recursius: ordenació ràpida – Quicksort

Algorismes recursius: ordenació ràpida – Quicksort

Algorismes recursius: ordenació ràpida – Quicksort

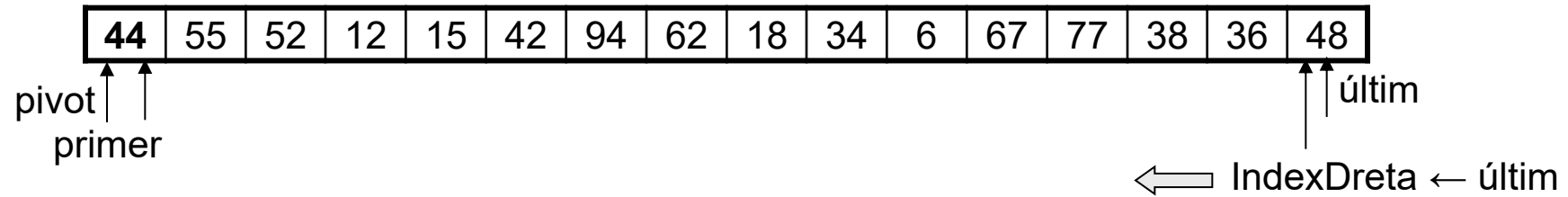
I el vector queda ordenat

Algorismes recursius: Ordenació d'un vector

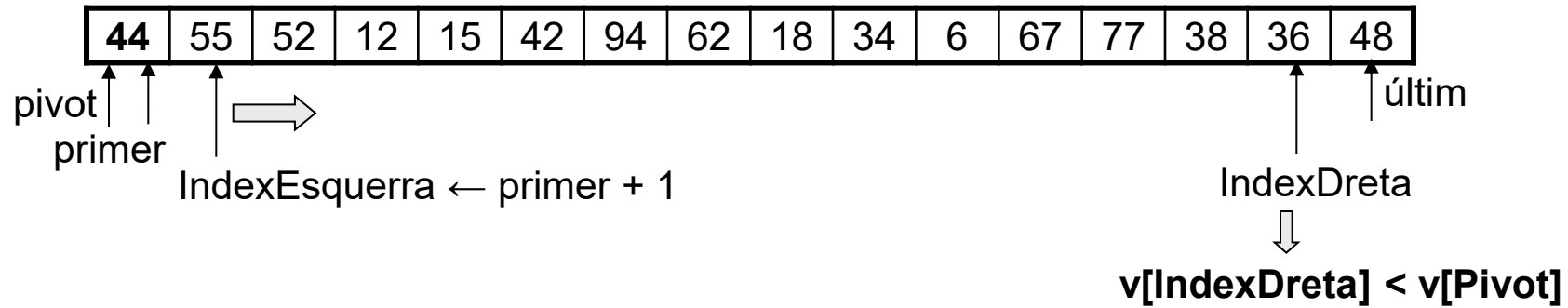
Analitzem ara com ordenar un vector que està desordenat...

Passem seguidament a veure com aplicar l'algorisme recursiu **Quicksort** sense necessitat d'espai addicional fent servir la tècnica del **Vector Split**.

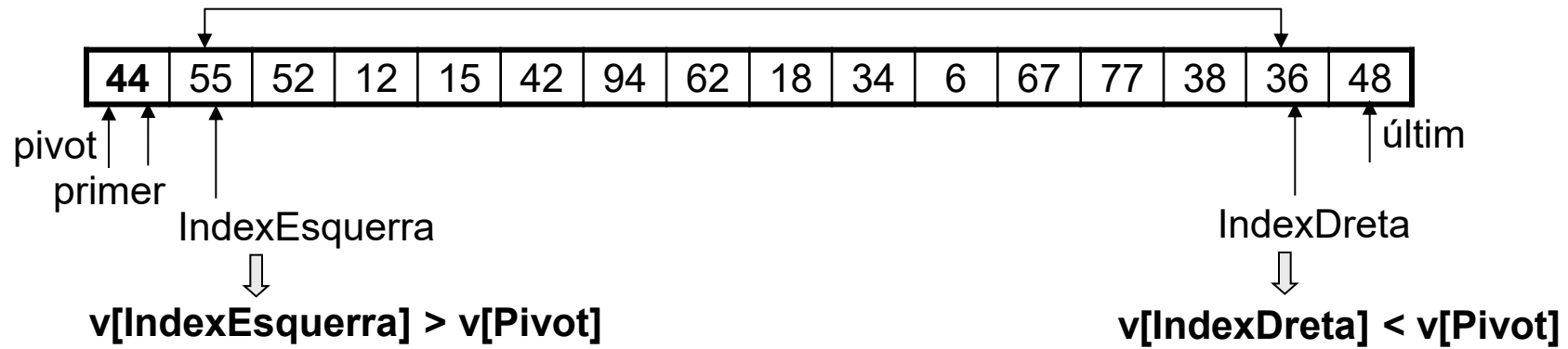
Algorismes recursius: ordenació ràpida – Quicksort + Vector Split

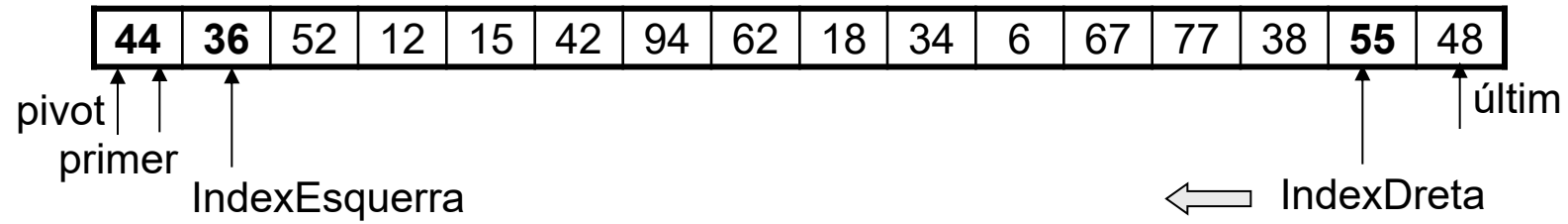
Algorismes recursius: ordenació ràpida – Quicksort + Vector Split

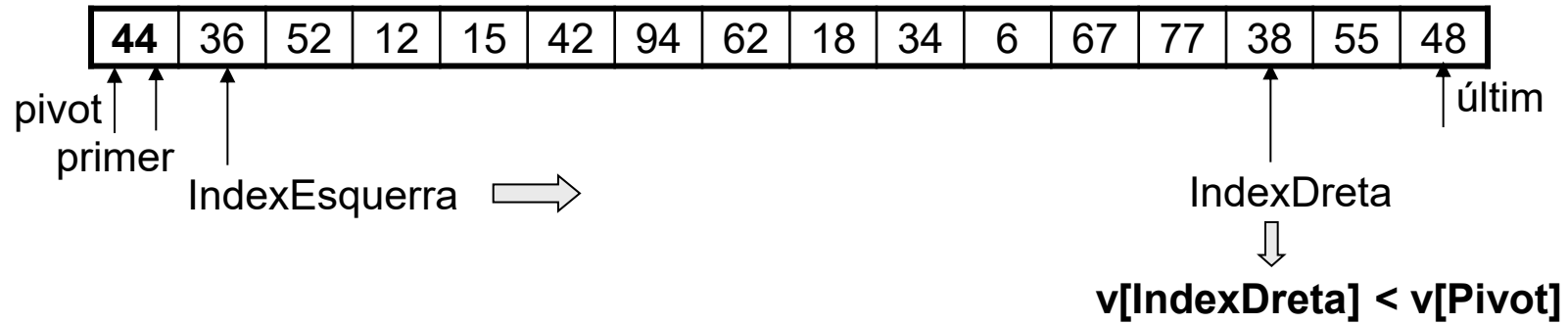
Algorismes recursius: ordenació ràpida – Quicksort + Vector Split

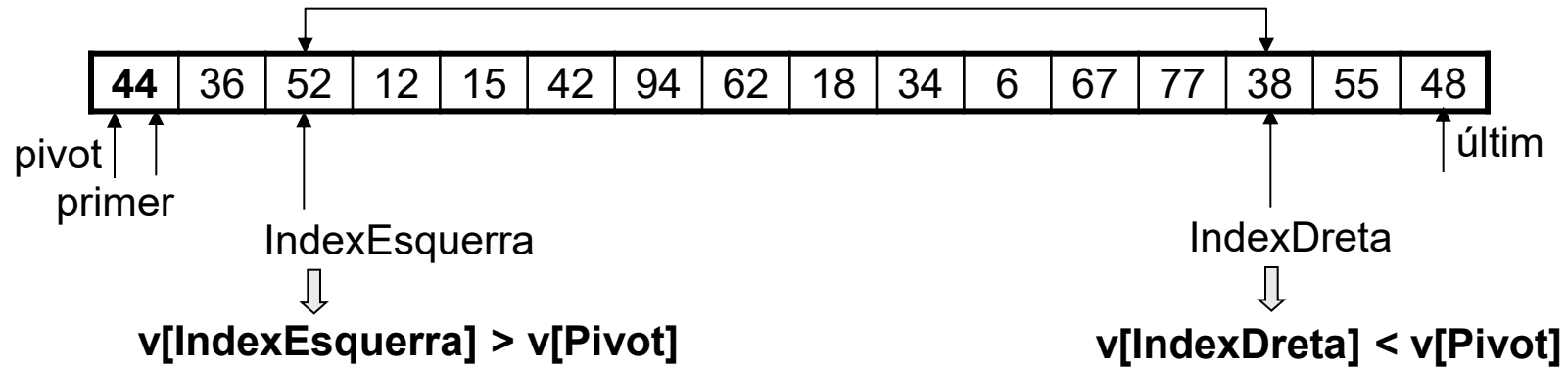
Algorismes recursius: ordenació ràpida – Quicksort + Vector Split

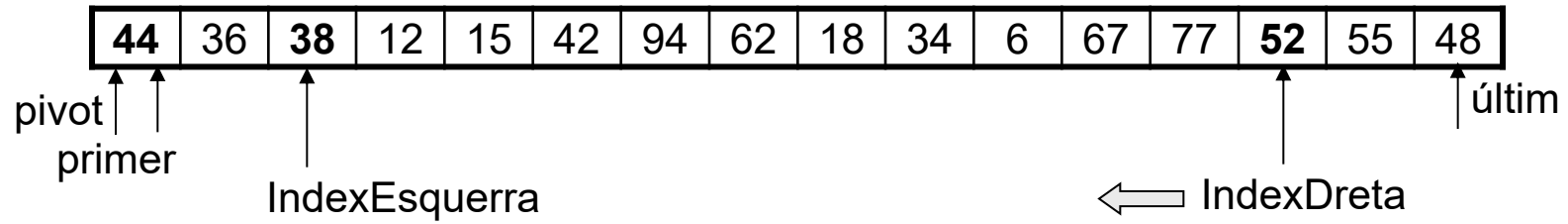
Algorismes recursius: ordenació ràpida – Quicksort + Vector Split

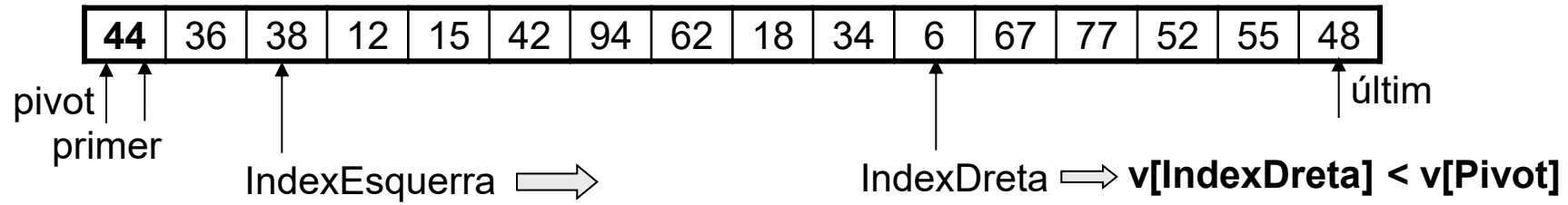
Algorismes recursius: ordenació ràpida – Quicksort + Vector Split

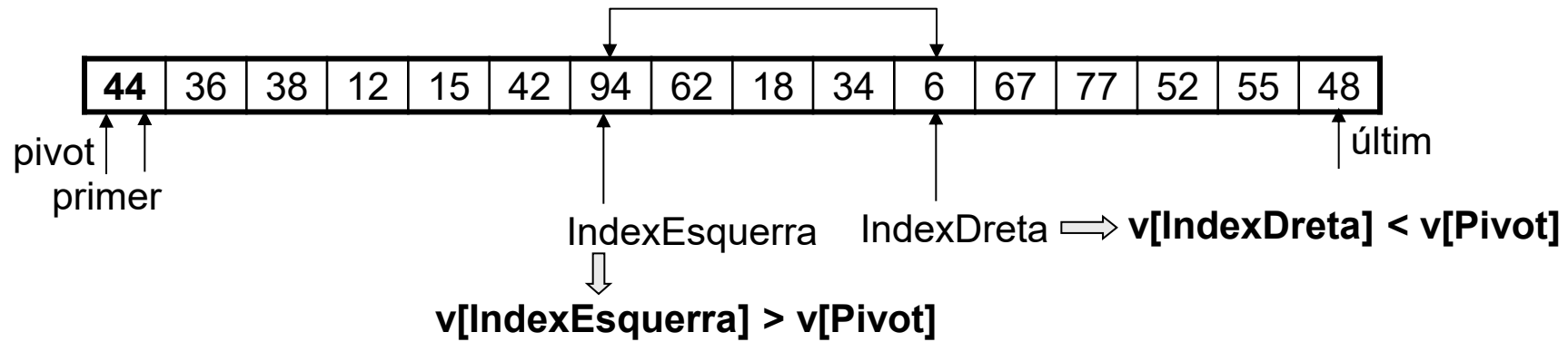
Algorismes recursius: ordenació ràpida – Quicksort + Vector Split

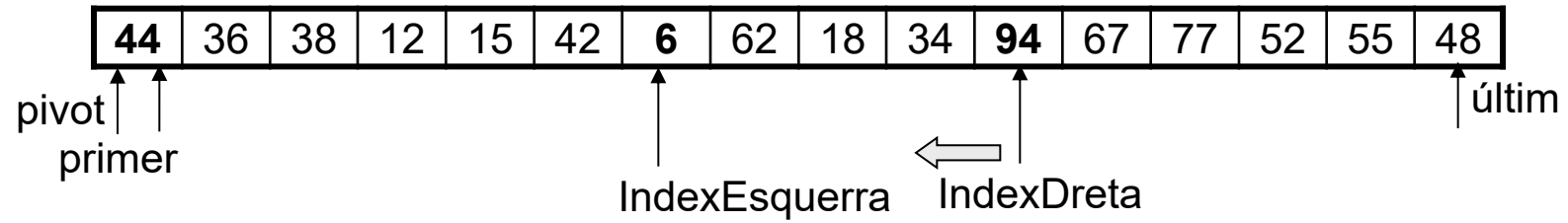
Algorismes recursius: ordenació ràpida – Quicksort + Vector Split

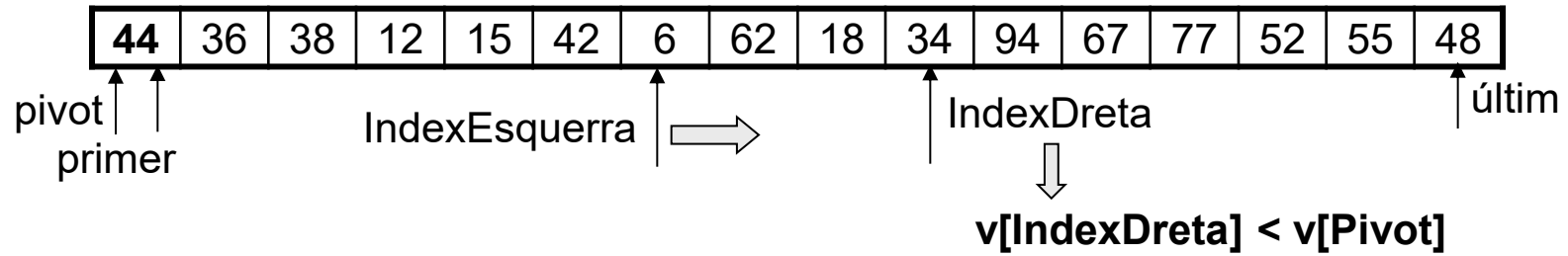
Algorismes recursius: ordenació ràpida – Quicksort + Vector Split

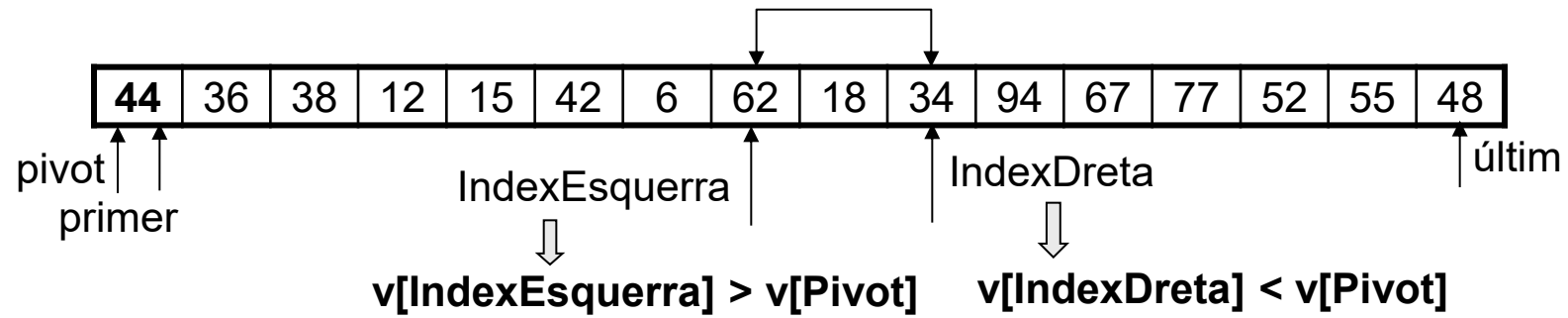
Algorismes recursius: ordenació ràpida – Quicksort + Vector Split

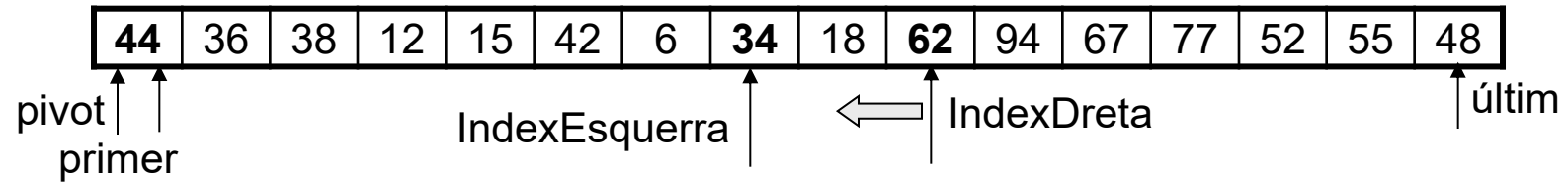
Algorismes recursius: ordenació ràpida – Quicksort + Vector Split

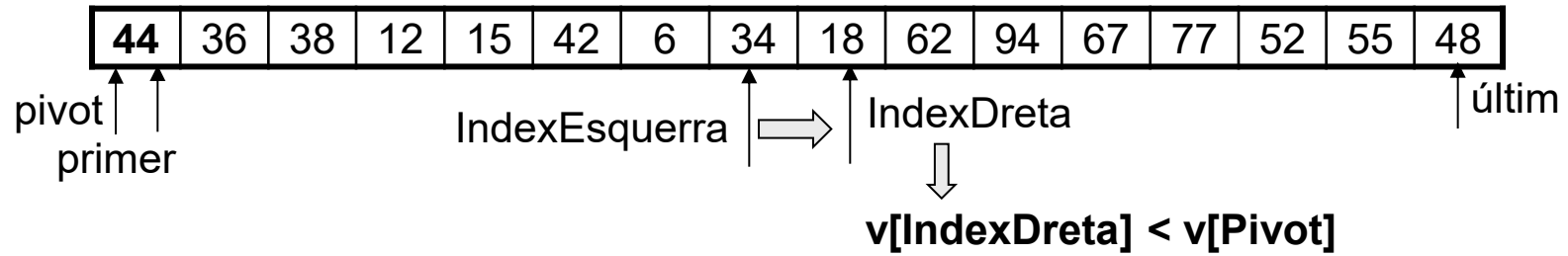
Algorismes recursius: ordenació ràpida – Quicksort + Vector Split

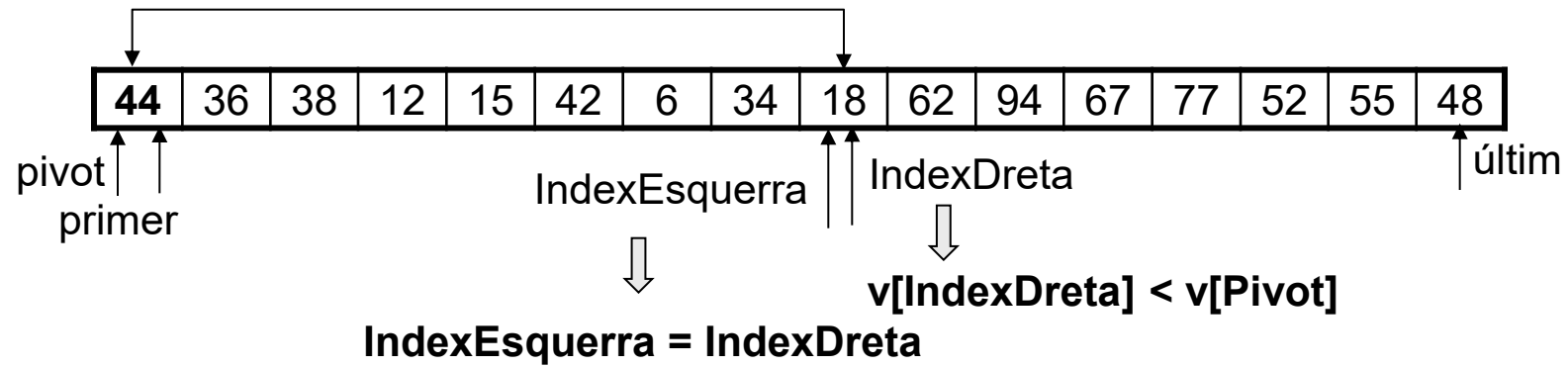
Algorismes recursius: ordenació ràpida – Quicksort + Vector Split

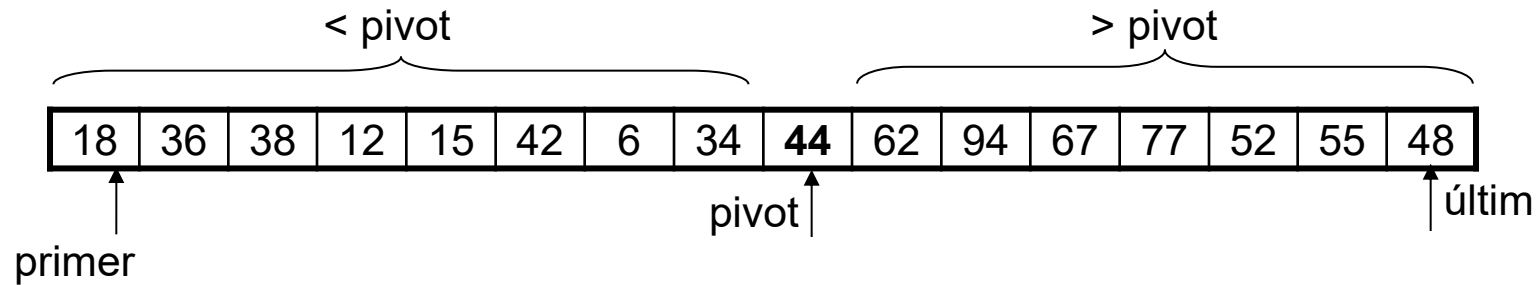
Algorismes recursius: ordenació ràpida – Quicksort + Vector Split

Algorismes recursius: ordenació ràpida – Quicksort + Vector Split

Algorismes recursius: ordenació ràpida – Quicksort + Vector Split

A partir d'aquest punt només resta ordenar els dos subvectors a l'esquerra i dreta del pivot

Exercici 4: QuickSort

Implementeu ara l'algorisme d'ordenació **QuickSort** explicat.

Cal implementar les funcions:

QuickSort(v, primer, ultim)

SeleccionarPivot(v, primer, ultim)

DividirVector(v, primer, ultim, PosPivot)

Anàlisi d'algorismes recursius: Quicksort

Per ordenar un vector utilitzant l'algorisme recursiu Quicksort la complexitat és:

- Cas pitjor: $O(n^2)$, perquè el pivot pot ser mai divideix el vector per la meitat sinó que està sempre al principi o al final, que a més pot ser qualsevol valor incloent el més gran o petit de la sèrie. Per tant, hi ha casos extrems en els quals no és eficient, i això és un greu problema. Encara que és estadísticament improbable resulta que sí és possible.
- Cas promig: $O(n \cdot \log(n))$, sempre que el pivot pugui dividir el vector aproximadament per la meitat en cada iteració. Estadísticament és probable que habitualment sigui així.

Conclusions: Recursivitat versus Iteració

- Tot algorisme recursiu admet sempre una versió iterativa.
- L'elecció del tipus de solució dependrà tant d'aspectes d'eficiència com també de disseny (simplicitat, llegibilitat, manteniment, etc.).
- De vegades els algorismes recursius poden ser fàcils de programar, però poc eficients perquè calculen moltes vegades el mateix (ex. fibonacci). En aquests casos caldria cercar alternatives iteratives més eficients.
- Quan l'algorisme recursiu i l'algorisme iteratiu són equivalents en nombre d'operacions, llavors la versió iterativa acostuma a ser més eficient en temps i memòria (ex. factorial).
- En alguns casos, a la versió iterativa caldrà fer servir una *pila* per simular la recursivitat (ex. torres de hanoi, escriure en ordre invers una llista). En aquests casos la versió recursiva acostuma a ser més clara.